İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın Çocuklarımıza Armağanıdır.

YARIŞMA SONUÇLARI

Orta sayfada

ARALIK 1984
SAYI: 74

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

Kumbara

Ayda bir yayınlanır
Aralık 1984
Sayı: 74

Türkiye İş Bankası A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına Sahibi:
Halim ÖZEKMEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni:
Ertuğrul TİMUR

ONK Ajans Ltd. Şti. tarafından hazırlanan bu dergi BEYHAN AJANS tarafından dizilmiş HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş. tesislerinde basılmıştır.
(1 Aralık 1984)

Adres:
KUMBARA Dergisi
T. İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
ANKARA

Kapak Resmi:
İSMAİL GÜLGEÇ

İÇİNDEKİLER

Havadaki Kız . . . 4-5
Öykü: Ayıcık . . . 6-7
Yaşanmış Öyküler 8-11
Yetenek Testi 12
Ünlü Kişiler Y. K. Beyatlı 13
Mini Ansiklopedi . . 14
Deney Köşesi 14
Önemli Günler . . . 15
Denektaşı 15
Sonuçlar 16
Bilim 16
Ülkeleri Tanıyalım Arnavutluk 17
Genel Kültür . . 18-19
Buluşların Öyküleri Atom 20-23
El Becerileri 24
Pul 25
Garip Ama Gerçek . 25
Bulmaca 26-27
Sizin Sayfanız . . 28-29
Yanıtlar 29
Spor 30
Zehra Ablam 31
Elif 32

SİZE BİR MEKTUP VAR

Bir Yıl Daha Biterken

Sevgili Çocuklar,

Yılın on ikinci ayına girdik. 1984, bu ayın sonunda bitiyor. Koskoca bir yılı arkada bırakıyoruz. Sadece bir yılı değil, daha birçok şeyi arkada bırakıyoruz. Örneğin beş buçuk yıldan beri sürdürdüğümüz 67 ilimizi tanıtan "ÜLKEMİZİ TANIYALIM" dizisi de sona erdi. Kuşkusuz, bu diziyi başka yenilikler izleyecek. 1985'e daha değişik bir yüzle karşınıza çıkmak için çalışmalar yapıyoruz.

Eylül sayımızda düzenlediğimiz yarışmanın sonuçlarını orta sayfada bulacaksınız. Türkiye İş Bankası'nın 60. kuruluş yılında yarışmayı doğru sonuçlandırıp kazanan 60 arkadaşımızı içtenlikle kutlarız.

KUMBARA

Nevzat ağabeyle baş başa

Merhaba Nevzat Ağabey: Hollanda'da oturuyorum. Adım ve adresim genel konular üzerinde yayınlandı. Bana 200'e yakın mektup geldi. Bu kadar mektup geleceğini hiç tahmin etmemiştim. Bu kadar mektuba cevap yazmak imkânsız bir şey. Günden güne mektupların sayısı daha da artmakta. Sizlerden ricam; acaba bu mektubu Kumbara dergisinde yayınlar mısınız? Bana mektup yazan tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Sevgi ve saygılarımı iletirim.

SEVGİ AKÇIN/
Ticl-Hollanda

Sayın çok kıymetli Nevzat Ağabey: Kumbara dergisini her ay alıp okuyorum. Ben burada okula gidiyorum. Buradaki öğretmenlerim Türk olduğu için her ay bize dergileri getirip dağıtıyorlar. Lütfen sizden bir ricam var: Bulmaca köşesini biraz daha büyütür müsünüz?

SAMİ ŞAHİN/
Berlin-Batı Almanya

Sevgili Nevzat Ağabey: Önerilerini her ay okurum ve çok haklı bulurum. Bakalım benim isteğime ne diyeceksin. Kumbara dergisinin bütün konularını beğeniyorum. Bunların yanında lise 1. sınıf İnkılâp ve Atatürkçülük kitabının konularını daha geniş olarak yayınlar mısınız?

FİGEN ÇELİK/
Bayburt-Gümüşhane

Biz beş kardeşiz ve hepimiz de Kumbara dergisini beğeniyoruz.

ÜLKER KULAHLI/
Orhaneli-Bursa

Sayın Kumbara dergisi mensupları: Hazırlamış olduğunuz Kumbara dergisini çok beğenmekteyim. Parasız olmasına rağmen baştan savma bir dergi değil. Anlaşılıyor ki her sayfası didik didik araştırılmış.

MERYEM ÇETİNKAYA/
Yunak-Konya

Bir yıldır biriktirdiğim koleksiyonum için tebrik kartı yardımında bulunacak arkadaşlarımı sabırsızlıkla bekliyorum. (Not: Kartlar sadece şehirlerin görüntüleriyle ilgili olacak.) Adres: Şevket Mah. Emel Sok. No: 26/1.

ERDEM GÖREN/
Keçiören-Ankara

Dergide sık sık yarışmalar düzenlemenizi ve öyküleri daha çok yayınlamanızı istiyorum. Kucak dolusu sevgiler.

NERİMAN VURUŞKAN/
Isparta

Benim sizden isteğim: Halk şairlerinin öykülerini ve türkülerinin yazılması. Masal köşesi kaldırılmış; tekrar konulmasını istiyorum.

FATMA ÖZEN/Mut-İçel

Sevgili FATMA ÖZEN'e ve daha birçok arkadaşımıza: Adreslerinizi, pulun üzerindeki damgadan zar zor çıkarabiliyoruz. Bazılarını da hiç!.. Lütfen, adınızı, soyadınızı, yaşınızı, açık adresinizi yazmayı unutmayınız! Olur mu?

Sayın Kumbara dergisine emeği geçenler: Sizle önceden mektuplaşmıştık. Sizin yardımınızla mektup arkadaşı edindim. Size teşekkür ederim. Sizden Kumbara dergisindeki Pul köşesini genişletmenizi istiyorum. Bu köşede hangi pulların değerli olduğunu ve nelere dikkat edeceğimizi anlatan bir yazı köşesi olsun.

LEVENT EGEMEN ERCEBECİ/
Emek-Ankara

Derginizin hiçbir sayısını kaçırmadan alıyorum. Fıkralar, öyküler, testler, Ülkeleri Tanıyalım köşesi, şiirler, bulmacalar, gerçekten çok zengin bir dergi. Bize bu fırsatı verdiğiniz için size çok teşekkür ediyorum. HEPİNİZE KUCAK DOLUSU SEVGİLER

SEDA KÖZE/
Küçükköy-İstanbul

Bizlerden de sizlere KUCAK DOLUSU SEVGİLER!

Havada Gezen Kız

- Annie, 9 yaşından beri balonla dolaşıyor...
- *"Balonla uçmak, asansöre binmekten çok daha rahat," diyor...*

Annie Salzberg küçük bir uçakla göklerde dolaşırken midesi bulanıveriyor. Ama, bu onun tüm vaktini yerde geçirdiği anlamına gelmez. Yani, Annie sıcak hava ile şişirilmiş bir balonla uçmayı uçakla uçmaya yeğliyor. Annie diyor ki: "Balonla uçmak, asansöre binmekten çok daha rahat. Elbet içine bindiğin sepet bir ağacın tepesine çarpmazsa. O zaman sepet durana dek bir sağa bir sola sallanır durursun."

Annie bilmeyecek de kim bilecek! Daha 13 yaşında Amerika'nın en genç baloncularından biridir o çünkü. Annie, usta bir balon pilotu olan annesine bu işinde yardımcılık ediyor. Gelecek yıl, kendisi de bir öğrenci pilot ehliyetine kavuşacak. O zaman artık kendi başına bir balonla uçabilecek.

ERKEN KALKAN YOL ALIR

Uçuş günleri Annie erkenden kalkar. Balonla uçabilmek için havanın son derece sakin olması gerekiyor. Güneş doğarken pek rüzgâr esmediği için, Annie sabahleyin saat 5.30'da kalkar. Babası, annesi ve ağabeyi ile birlikte balonculuk gereçlerini gözden geçirir. Bu arada telefon ederek hava raporunu da alırlar. Çünkü balonla uçarken hava koşullarının ne olacağını bilmeleri gerekir.

Daha sonra tüm aile arabayla balon uçuş yerine giderler. Genellikle evlerinin yakınındaki West Hartford (Connecticut)'da bulunan bir alanı kullanırlar. Orada başka baloncularla kimi dostlarını buldukları da olur. Bütün balonların uçabilmesi için oradaki herkes birbirine yardım eder.

Salzbergler balonlarını çadır bezinden yapılmış olan bir kılıfın içinden çıkarırlar. Balon ise, birbirine dikilmiş birçok hafif ama çok dayanıklı naylon parçasından yapılmıştır. Balon önce yere serilir, herhangi bir kusuru olup olmadığına bakılır. Sonra büyücek bir vantilatörle (hava üfleyicisi) balona soğuk hava doldurulur.

Dolarken de metal kab-

Annie, annesinin balonundaki alev çıkaran aygıtı işletiyor. Alev havayı ısıttıkça balon yukarılara doğru yükseliyor.

"Balonun tepesinde dengemi kolayca buluyorum. Bir hava torbasındaymışım gibi" diyor Annie.

lolarla balon sepete bağlanır.

Şimdi sıra alev çıkaran bir aygıtla balonun altındaki delikten, balonun içindeki havayı ısıtmaya gelmiştir. Bu aygıtın alevi pek büyük olmadığından balonu yakma tehlikesi yoktur. Alevin ısıttığı hava yükselerek balona girer. Sıcak hava soğuk havadan daha hafif olduğu için önce balonun tepesinde sıcak hava birikir; daha sonra balonun alt tarafındaki hava da ısınmaya başlar. Balon, sıcak havayla dolunca sepetin üzerinde havaya dikilir. Sepet yere bağlanmıştır. Annie'nin annesi balonun havasını biraz daha ısıtır. Sepet yerden çözülür; sepetin içinde bulunan Annie ile annesi balonla birlikte göklere yükselirler!

Annie balonla ilk olarak 9 yaşındayken gezmişti. O uçuşu sırasında çiftliklerin üzerinden geçmiş, atları, inekleri ve tavukları izlemişti. Dünyaya böyle yükseklerden bakmak pek hoşuna gitmişti. "Balonla yükseklerde uçarken ağaçların arasına saklanan bir geyiği görebiliyorsun" diyor Annie. "Işık koşulları el verdiğinde göllerin sığ yerlerinde yüzen balıkları bile görebiliyorsun."

Sıcak hava balonlarıyla uçabilmek için eğitim görmüş bir pilot olmak gerekmektedir. Eğer hava rüzgârlıysa, o zaman bir balonu işletmek oldukça zorlaşır. Hele rüzgârlı bir günde balonu yere indirmek.

Bir pilot, inmek istediği yerin üzerinde alçaktan uçmalıdır. Ama o arada evlere, ağaçlara, elektrik direklerine çarpmamaya dikkat etmelidir. Sonra, en uygun bir anını kollayarak, gaz kaçırtarak balonun inmesini sağlayan ipi çekmelidir. Sepet yere değer değmez balonda bir yarık açılıverir ve balonun havası boşalır. Aksi takdirde rüzgâr balonu sürükleyebilir. "Annie, "Rüzgârlı havalarda iniş yaparken bazen insan sepetten fırlayıp yere düşer. O zaman balon içinde insan olmadan uçar gider. Onun için sepete sıkıca tutunmalıdır. Ben uçmayayım diye başıma bir miğfer, ellerime ağır eldivenler geçirir, ağır giysiler giyerim" diyor.

YUKARILARDA NELER OLUYOR?

Son zamanlarda Annie, balon kızağı adını verdiği olağanüstü yeni bir marifet öğrenmiş. Annie, balon şişirilmeden önce, kendisini balonun tepesine yerleştirilmiş yuvarlak bir tahta zemine kemerlerle bağlatıyor. Balon şiştikçe, Annie de balonla birlikte yükseliyor - altı katlı bir binanın yüksekliğine erişiyor! Sonra balonun tepesinde ayağa kalkıyor, ellerini sallayarak aşağıdaki izleyicileri selamlıyor. Elbet bu sırada balon, uçup gitmesin diye, yere sıkıca bağlanmış durumda oluyor.

Annie balon kızağını ilk denediği zaman pek başarılı olamamıştı. Onu bağlayan kemerler Annie'nin ölçülerine göre değildiler -çok geniştiler. Annie kemerlerin arasından kayıp düşecek gibi oluyordu. "Hemen aşağıya seslenip beni indirmelerini söyledim" diyor Annie.

Annie balon kızağı numarasını ikinci kez, kendisine tam uygun gelen kemerlerle denemiş. Ama gene de epey heyecanlıymış. Annie, "çünkü bir sürü gazeteci, TV çekimcileriyle doluydu aşağısı" diyor. "Ama insan ayağa kalkınca, kendini kocaman bir hava torbasında sanıyor. Öyle kolay ki!"

Şu gözüpek Annie de, bir çocuğun balonla yapmak isteyebileceği her şeyi yapmış hani!

ağzında bal tadı olan ayıcık

MEHMET GÜLER *Resimler: SEMA ILGAZ TEMEL*

Her sabah ağzımda bal tadı. Ne güzel. Köknarın, gürgenin, puhu kuşunun, bülbülün sesi kulaklarımda. Ne iyi. Yaprak yaprak yeşiliyle gözlerimin önünde orman. Ne hoş. Ne hoş/ne güzel/ne iyi...

Uzun sürmez düşüm. Etime takılmış demir zincir çekip alır beni gündüze. Bir bir uzaklaşırım düşümden. Onların yerini kiriyle, pasıyla, gürültüsüyle İstanbul doldurur. Yolların yorgunluğu çöker dizlerime.

Çevrem çocuk seli. Topkapı'yı, Aksaray'ı, Lâleli'yi geçip gelmişiz. Düşümde içime dolan çınarın, çamın, puhu kuşunun, bülbülün sesini unutmuşum. Kuşun, ağacın, yelin yerini çocuklar almış. Bugün öylesine çok ki onlar. Hepsi yakalı, önlüklü. Beslenme sepetli, çantalı. Belli ki okullar açılmış yine. Bir çocuk on olmuş. On çocuk yüz, bin olmuş.

Bak, yine burnumdaki hırızmayı çekiyor sahibim. Tefinin üstünde uçan parmakları beni oyuna çağırıyor.

- Genç kızlar nasıl taranır ayıcık?

Hep ayıcık der bana sahibim. Ormandan tutulup getirildiğim günlerden kalmadır bu ad. O zaman bir top yumaktım. Kara, kıllı. Küçücüktü boyum. İlk gün ayıcık demişti bana. Bir daha da değiştirmedi adımı. Oysa şimdi kocaman boyum. Yaşlıyım, yorgunum üstelik.

Burnumdaki demir yeniden zorluyor beni.

- Genç kızlar nasıl taranır dedim ayıcık.

Dalıp gitmişim. Belki bin, belki on bin kere sorulmuştur bu soru bana.

Dalgınlığımdan kurtuluyorum. Arka ayaklarım üzerinde havaya kalkıyorum. Tırnaklarımı tarak yapıp sürüyorum saçlarıma. Kahkahalarla gülüyor çocuklar. Acılarını, sıkıntılarını unutuyorlar. Asık yüzlü kent onlarla birlikte gülüyor. Caddeler türkü, sevinç oluyor. Onlar olmasa oynanır mı bu oyunlar? Yorgunluklar dinginlik, üzünçler sevinç olur mu?

- Bir de genç kızlar gibi yürü bakalım.

Burnumdaki zincir havaya doğru çekiyor beni. Arka ayaklarım üzerinde kalkıp yürüyorum. Yeniden ağızları kulaklarına varıyor çocukların.

- Kocakarılar nasıl uyur ayıcık?

Ah, uykuya öyle ihtiyacım var ki. Kış uykusuna yatmayalı yıllar oluyor. Asfaltın üstüne sırtüstü devriliyorum. Etime takılı demir zincir beni yerden çekip almasa aylarca, yıllarca uyuyacağım.

Daldığım uykudan silkinerek uyanıyorum. Bu kez çocuklarla birlikte arabalar, apartmanlar da gülüyor. Caddeler, sokaklar gülüyor.

Sahibim Çingene Yakup zilli tefini sallaya sallaya para toplamaya başlıyor. O küçücük eller sevgiyle iniyor ceplere. Simit, defter, kitap paraları, okul harçlıkları bahşiş oluyor. Sahibim günü kurtardığı için mutluluk duyuyor. Kara derisine gömülü apak dişlerinin tümüyle birlikte gülüyor.

Yüzü yüreği gibi sıcaktır Çingene Yakup'un. Dili tatlıdır. Her akşam başbaşa kaldık mı, "ah şu kör olası boğaz olmasa ayıcık," der. "Bir lokma ekmeğe kul köle etmeseler bizi. Yoksa ben koca bir canın burnuna hırızma takıp sürükler miyim sokaklarda? Bu kadar günaha..." Bunları söylerken gözleri dolu dolu olur. Boğazına birşeyler düğümlenir. Sonunu getiremez konuşmasının. Ama her gün yinelediği için ben bu sözlerin sonunu bilirim. O kör olası boğaz olmasa götürüp salacaktır beni ormana. Çamların, ardıçların, gürgenlerin, kuş seslerinin içindeki mağaramızın önüne bırakacaktır. Sahibim ise Beykoz'da mı olur, Kasımpaşa'da mı, bir iş bulacaktır kendine. Fabrikalara işçi olacaktır.

Sahibim, etime takılı zinciri yeniden çekiyor. Demirin ucu burnuma değil, görünmez damarlarıma bağlanmış sanki. Bu durumda Sultanahmet'i, Cağaloğlu'nu, Tahtakale'yi de geçmişiz. Geçmişiz de Haliç'in üstüne doğru sallanıp inmişiz. Altımızda Atatürk köprüsü, Galata. Boğaz'ın üstü silme gemi, motor, sandal. Sarı, kırmızı, mavi tümü. Renk renk, bayraklı. Karşımızda Kadıköy, Üsküdar, Boğaz Köprüsü. Hepsi ışıklı, kıpır kıpır. Yeni Cami'nin önüne kadar kalabalık böyle. Gelip geçenler, işsizler, turistler. Bir de kör kadınlar, kızlar. Bir de güvercinler. Güvercinlerin hepsi evcil olmuş. İçiçe insanlarla. Pır pır tepelerinde. Benim de kanatlarım olsa. Kanatlı bir ayıcık olsam ben. Bir kanat vuruşta Kadıköy, Bostancı, Gebze. Oradan da bir kanat vuruşta İzmit, Adapazarı, Zonguldak.

En koyu, en gür ormanlar oradan. Yel sesi, yağmur kokusu yeniden. Yaprak çimen yeşili. Yosun, çiy serinliği. Yine günboyu bal tadı ağzımda...

Kanatlı ayıcık olur mu hiç? Olsa bile koca gövdeyle uçulur mu? Düş benimki. Her sabahki orman düşlerimden birisi. Yine zincirlerimi çekiyor sahibim. O düşü görmeme bile izin vermiyor.

Yine çevremde halka halka çoğalıyor çocuklar. Bu gün Mastika'yı amma da hızlı vuruyor Çingene Yakup. Tefinin sesi Kasımpaşa'ya, Üsküdar'a, Kadıköy'e varıp geliyor. Bizi görmek için oluk oluk çocuk akıyor caddeye. Her çocuk neşe, sevinç. Her çocuk mutluluk. "O!... o! o!... Mastika Mastika!.." Ne çok seviyorlar Mastika'yı. Onlar sevdi mi ben de seviyorum. İçimin, dışımın zincirlerinden kurtulmuş gibi oluyorum.

Alkış tutuyor çocuklar. Sokaklar çın çın. Neşe, sevinç sokaklar. Ne o? Gülmeyen bir çocuk mu var aralarında? Esmerden çok kara. Güneş yanığı yüzü. Dünyanın en ağır yükü omuzlarına binmiş gibi. Kucağındaki tablasına göre köprüde çakmak taşı satıyor olmalı. Tüm çocukların ağızları kulaklarına varırken o da hafiften gülümseyecek gibi oluyor. Ne ki, bir türlü gülücüğe dönüşemiyor yüzü. Daha bir yaklaşıyorum yanına.

Çocuklar korkup kaçarken benden, o aldırmıyor. Şimdi onu daha çok seviyorum. Yürekli, cesur yanı hoşuma gidiyor. Tablasını daha yakından görüyorum. Çakmak taşlarını satamamış doğru dürüst. O, benden çok okula giden çocuklarla ilgileniyor. Onların yakalarına, çantalarına, önlüklerine bakıyor bir bir. Tek tek inceliyor onları. "O!... o!... o!... Mastika Mastika!..." Çingene Yakup'un da neşeli günlerinden bir gün. Amma da vuruyor tefine. Parmakları yel gibi kayıyor derinin üstünde. Zilleri şıngır şıngır. Ama hâlâ gülmüyor çocuk. "Ne yapıp edip güldüreceğim seni." Dilimden anlamış gibi yüzüme bakıyor. Daha çok sallanıyorum. Hop hop oynatıyorum kıllı göbeğimi. Boğazımdaki zilleri, tasmamdaki boncukları şıngırdatıyorum. Yüzündeki hüzün azıcık kırılır gibi oluyor. Seviniyorum. Daha bir hızlandırıyorum Mastika'yı. Simit satan bir çocuk geliyor yanına. Elini omuzuna koyuyor. Belli ki tanıyor onu. O da çakmak taşı satan çocuk gibi yorgun. Yaşamın yükü, sıkıntısı onun da omuzlarında. Köprü böyle çocuklarla dolu, biliyorum. İstanbul böyle çocuklarla dolu. Balık tutanlar, yük taşıyanlar... Annesizler, babasızlar... Ben annesiz kaldım da... Neyse.. "O!... o!... o!... Mastika Mastika!..." Bir çocuk gülmedi mi, üzerime avcıların silahları doğruluyor. Burnum delinip kalın hırızmalar takılıyor. Kızgın saçlar sürülüyor ayağımın altına. "Mastika Mastika!.." Kıllı göbeğimi hop hop hoplatıyorum. Küçük kuyruğumu sallıyorum. Dilimi çıkarıyorum. Satamadığı çakmak taşlarını, gidemediği okulunu unutturuyorum en sonunda. Yüzüne yayılan ince çizgiler kalınlaşarak gülücüğe dönüşüyor. Onun gülücüğü simit satan çocuğa da geçecek gibi oluyor. Neşe, mutluluk sonunda ikisinin de yüzüne yayılıyor iyice. Onlarla birlikte tüm çocukların yüzü güneşli bir şemşamer gibi ışık doluyor. Sevgi, mutluluk oluyor bakışları. Taze güller açılıyor yanaklarında.

O anda dünyanın en mutlu ayıcığı oluyorum. Köknarıyla, çamıyla, puhu kuşuyla, bülbülüyle ormanın sesi geliyor kulaklarıma. Ne iyi. Yaprak yaprak yeşiliyle gözlerimin önüne seriliyor orman. Ne güzel. Gerçek bir bal tadı yayılıyor ağzıma. Ne hoş. Ne hoş/ne güzel/ne iyi...

Editions Lombard (Bruxelles)

CHICAGO YANGINI

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNİN İKİNCİ BÜYÜK KENTİ OLAN CHİCAGO, DÜNYANIN EN YÜKSEK YAPILARINA SAHİPTİR. AYRICA YERYÜZÜNÜN EN BÜYÜK KARAYOLU VE HAVAYOLU ULAŞIM MERKEZİDİR.

7 EKİM 1871 GÜNÜ 300.000 NÜFUSLU BU KENT, NEREDEYSE HARİTADAN SİLİNİYORDU...

NEYSE Kİ YANGIN BAŞKA BİR SOKAĞA SIÇRAMADI...

ÜSTTEN GELİRİZ... TELÂŞA KAPILMAYIN!

GERÇEKTEN DE SAAT ALTIYA YAKLAŞIRKEN...

YAŞASIN İTFAİCİLER!

KAHRAMAN İTFAİCİLER GERÇEK KENDİLERİNİ GÖSTERDİLER!

NE YAZIK Kİ, GECE SAAT DOKUZA DOĞRU, PATRİCK VE CATHERİNE O'LEARY'NİN EVİNDE...

HAYVANCA BİR İNEK İYİ GÖRÜNMÜYOR...

BEN DE SAĞMAYA GELDİĞİMDE FARKETTİM.

KAÇ CATHY!..

İMDAT! SU GETİRİN!

MEUH

VE BİRDEN...

BZİN

TAHTA AHIR BİRAZDAN BİR MEŞALE OLDU...

UZAKLAŞIN! KUZEYDOĞUDAN KUVVETLİ BİR RÜZGÂR ESİYOR, YANGINI KÖRÜKLEYECEK!

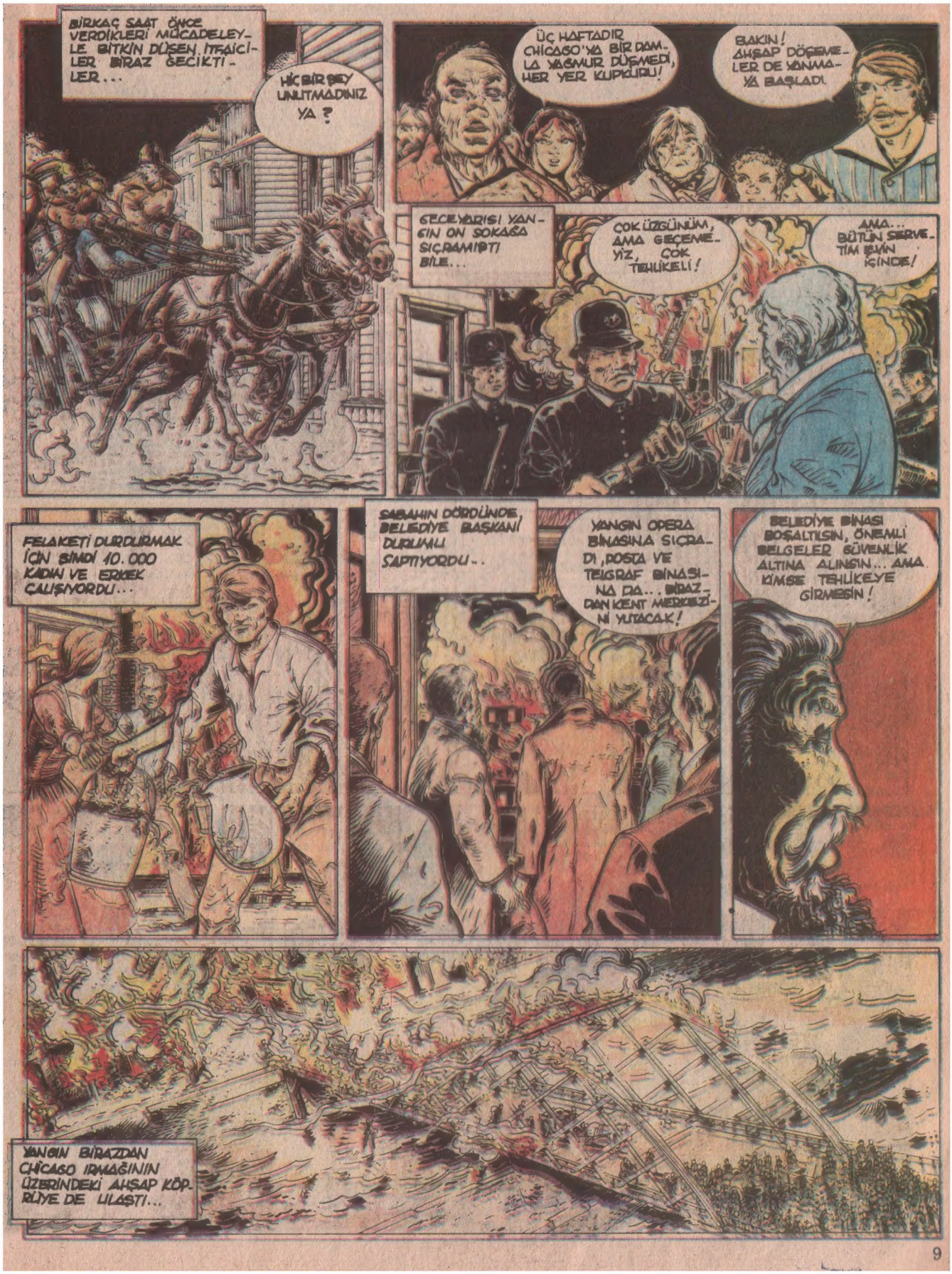
BİRKAÇ SAAT ÖNCE VERDİKLERİ MÜCADELEYLE BİTKİN DÜŞEN İTFAİCİLER BİRAZ GECİKTİLER...
HİÇBİR ŞEY UNUTMADINIZ YA?
ÜÇ HAFTADIR CHİCAGO'YA BİR DAMLA YAĞMUR DÜŞMEDİ, HER YER KUPKURU!
BAKIN! AHŞAP DÖŞEMELER DE YANMAYA BAŞLADI.
GECEYARISI YANGIN ON SOKAĞA SIÇRAMIŞTI BİLE...
ÇOK ÜZGÜNÜM, AMA GEÇEMEYİZ, ÇOK TEHLİKELİ!
AMA... BÜTÜN SERVETİM EVİN İÇİNDE!
FELAKETİ DURDURMAK İÇİN ŞİMDİ 10.000 KADIN VE ERKEK ÇALIŞIYORDU...
SABAHIN DÖRDÜNDE, BELEDİYE BAŞKANI DURUMU SAPTIYORDU..
YANGIN OPERA BİNASINA SIÇRADI, POSTA VE TELGRAF BİNASINA DA... BİRAZDAN KENT MERKEZİNİ YUTACAK!
BELEDİYE BİNASI BOŞALTILSIN, ÖNEMLİ BELGELER GÜVENLİK ALTINA ALINSIN... AMA KİMSE TEHLİKEYE GİRMESİN!
YANGIN BİRAZDAN CHİCAGO IRMAĞININ ÜZERİNDEKİ AHŞAP KÖPRÜYE DE ULAŞTI...

BU FELÂKETE KARŞI SAVAŞMAK ARTIK ANLAMSIZ GÖRÜNÜYORDU –

KURTARABİLECEĞİMİZİ KURTARALIM, YANİ CANLARIMIZI!

YANGIN İKİ GÜN DAHA SÜRDÜ! SÖNDÜĞÜNDE CHİCAGO YERLE BİR OLMUŞTU!

SONRA YAĞMALAR BAŞLAMIŞTI...

YARDIM ET DE ŞU KALASI KALDIRAYIM... SANIRIM BİR KASA VAR BURADA!..

AMA YAKALANAN HIRSIZLAR HEMEN YARGILANIP EN YAKIN DİREĞE ASILIYORDU!..

HESAPLAŞMA SAATİ GELMİŞTİ!..

BAYLAR, İŞTE RAKAMLAR: 500 ÖLÜ, 100.000 KİŞİ AÇIKTA! 40.000 EV YIKILMIŞ.

YIKIM DEMEK BU HİÇ BİR ŞEY YAPAMAYIZ!

HESABINI GÖRECEĞİZ!

YANLIŞLIK OLDU... BİR AVUKAT İSTİYORUM!

BÖYLE KONUŞAMAZSIN, JİM! EVET, KAMU YAPILARININ DÖRTTE ÜÇÜ KULLANILMAZ DURUMDA. AMA KOLLARIMIZ SAĞLAM! HAYDİ ÇOCUKLAR, İŞ BAŞINA!

KISA SÜREDE, ULUSAL DAYANIŞMA KENDİNİ GÖSTERDİ. ÖRNEĞİN NEW YORK'TA...

FOR CHICAGO!

BEN DE KENTİNİZİN ONARILMASI İÇİN ON DOLAR VERİYORUM!

TEŞEKKÜRLER, BAYAN!

KISA BİR SÜRE SONRA...
SAYIN BAŞKIN MENSUPLARI, BERLİN SİZE 20.000 DOLARLIK BİR ÇEK GÖNDERDİ. KİTAPLIĞIMIZ İÇİN KRALİÇE VİCTORIA KENDİSİ BAZI KİTAPLAR GÖNDERECEK!
HENÜZ ON BEŞ GÜN GEÇMİŞTİ Kİ, KENT YENİDEN YAPILMAYA BAŞLANDI, İLK EVLERİN TEMELİ ÇOKTAN ATILMIŞTI...
TEMELLER DAHA DERİNE KAZILIYOR... HER ŞEY TUĞLA OLACAK, AHŞAP CEPHE YAPILMAYACAK!
DÖRT HAFTA SONRA, BİR OKUL ÖĞRENİMİ BAŞLANMIŞTI. BİLİ...
MARY, DİNLE BAK NE YAZIYOR: "KENTİMİZ ESKİSİNDEN DAHA BÜYÜK VE GÜZEL OLACAK. ARTIK HİÇ YIKILMAYACAK BİÇİMDE YENİDEN YÜKSELECEK!"
MİCHİGAN GÖLÜ KIYILARINDAKİ KENT, PLÂNLI BİÇİMDE YENİDEN YAPILDI VE KISA SÜRE SONRA ÇAĞDAŞ MİMARLIĞIN BEŞİĞİ HALİNE GELDİ!..
7
FERRY & Y. DUVAL

Genel Yetenek Testleri

Test: 20

Hazırlayanlar: Aysel ALTINKAYNAK – Hikmet ALTINKAYNAK

SORU 1 : Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sözlükte en önce gelir?
A) kaloriferci C) kalorifer
B) kamyon D) kaplan

SORU 2 : Yazımı yanlış olan sözcük hangisidir?
A) kopya kalemi C) başyazar
B) kurşun kalem D) uluslararası

SORU 3 : "Çizerim-Yazacağım-Baktım" çekimli fiillerinin zamanları sırasıyla hangisidir?
A) Geniş zaman - gelecek zaman - dili geçmiş zaman
B) Geniş zaman - gelecek zaman - geniş zaman
C) Şimdiki zaman - dili geçmiş zaman - geniş zaman
D) Gelecek zaman - dili geçmiş zaman - geniş zaman.

SORU 4 : Aşağıdaki cümle parçacıklarının anlamlı ve kurallı sıralanma şekli hangisidir?
I. evinin
II. at
III. önünde
IV. Koca Osman'ın
V. bekliyordu
A) II-I-III-V-IV C) III-V-I-II-III
B) V-II-I-III-IV D) II-IV-I-III-V

SORU 5 : Aşağıdaki sözcükler, kurallı ve anlamlı bir cümle haline getirildiğinde "yollarına" sözcüğünden önce hangi sözcük gelmelidir?
inişli-yollarına-girmişti-araba-yokuşlu-dağ
A) araba B) girmişti C) inişli D) dağ

SORU 6 : İki katının 4 eksiğinin 2'ye bölümünden 5 çıkarıldığında 150'yi veren sayı hangisidir?
A) 155 B) 157 C) 214 D) 134

SORU 7 : Farklı olan sözcük hangisidir?
A) silmek C) temizlemek
B) onarmak D) cilalamak

SORU 8 : Hangi sayının 2 fazlası, 2 eksiğinin 2 katıdır?
A) 6 B) 19 C) 20 D) 10

SORU 9 : A C D F Ğ I J L N O P Ş harf dizisinde diziliş kuralına uymayan harf hangisidir?
A) N B) Ğ C) P D) Ş

SORU 10 : Aşağıdaki konuşmada boş bırakılan yere yanıtlardan hangisi gelmelidir?
— Siz İhsan Bey'in kızı değil misiniz?
— Evet benim...
— .....
— Şey...
— Öyle ya, biz o evde otururken sen daha doğmamıştın.
A) Biraz konuşalım, ister misin?
B) Adın ne senin?
C) Beni tanımadın mı?
D) Sen yeğenim Birol'un arkadaşı değil miydin?

SORU 11 : Aşağıdaki sözcük sıralamalarından üçüyle bir grup oluşturulduğunda hangisi dışta kalır?
A) defter-kitap kâğıt
B) elbise-manto-kumaş
C) portakal-limon-vitamin
D) şeker-un-karbonhidrat

SORU 12 : Aşağıdaki sayı dizisinde yanlış olan sayı hangisidir?
4 6 12 15 45 49 243
A) 12 B) 45 C) 243 D) 49

SORU 13 : Hangisi farklıdır?
A) geçit B) tünel C) boğaz D) kanal

SORU 14 . Bir sepette 30 armut ve 20 elma var; sepetteki meyvelerin kaçta kaçı elmadır?
A) $\frac{1}{3}$ B) $\frac{4}{5}$ C) $\frac{3}{5}$ D) $\frac{2}{5}$

AŞAĞIDAKİ SÖZCÜKLERİN KARŞIT ANLAMLILARI HANGİLERİDİR?

SORU 15 : İHRACAT
A) itibar B) dışalım C) ticaret D) alışveriş

SORU 16 : KITLIK
A) zenginlik B) bolluk C) refah D) fakirlik

SORU 17 : TEKİL
A) sayısız B) birkaç C) pek çok D) çoğul

SORU 18 : Alfabemizdeki ikinci ünlü harfle yirminci ünsüz harf arasında kaç tane ünlü harf vardır?
A) 1 B) 3 C) 2 D) 6

SORU 19 : Aşağıdaki ikili anlatımlardan uygun olmayanı hangisidir?
A) kısa-iri C) ak-kara
B) korkak-yiğit D) uzak-yakın

SORU 20 : Ayşe Betül'ün kuzeyinde Okan'ın ise güneyindedir. Ali de Okan'ın batısındadır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
A) Ali Betül'ün kuzeybatısındadır.
B) Betül Ayşe'nin güneydoğusundadır.
C) Okan Ayşe'nin doğusundadır.
D) Ali Ayşe'nin kuzeydoğusundadır.

(Yanıtlar 29. sayfada)

YAHYA KEMAL BEYATLI

Ünlü Türk şairi Yahya Kemal Beyatlı 2 Aralık 1884'de Üsküp'te doğdu. Babası Üsküp Belediye Başkanı İbrahim Naci, annesi Nakiye Hanım'dır. Önce Üsküp'te Gani Hoca'nın Sübyan * okuluna ve Mekteb-i Edeb adındaki özel bir okula gitti, Üsküp ve Selanik idadileriyle ** 1902'de geldiği İstanbul'da Vefa İdadisi'nde okudu. Daha sonra Paris'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne devam etti. Orada birçok ünlü kişiyle tanışarak arkadaşlıklar kurdu. 1912'de İstanbul'a döndü, Darüşşafaka'da tarih ve edebiyat, İstanbul Darülfünun'unda *** uygarlık tarihi, Batı edebiyatı okuttu, Türk edebiyatı dersleri verdi, bu alandaki çalışmalarını daha derinlere inerek sürdürdü. Bu arada konferanslar veriyor, çevresinde toplanan gençlere öncülük ediyordu.

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra barış antlaşması için Lozan'a giden kurulda görev aldı. İkinci Büyük Millet Meclisi'ne milletvekili olarak girdi, 1923'de Urfa, 1934'de Yozgat, 1935-1942'de Tekirdağ ve 1943-1946'da İstanbul milletvekili olarak görev yaptı. 1926'da Varşova, 1929'da Madrid, 1931-de Lizbon, 1948'de Pakistan büyükelçiliklerinde bulundu ve buradan emekliye ayrıldı.

Cerrahpaşa Hastanesi'nde öldü ve ertesi günü Rumelihisarı kabristanında toprağa verildi.

* Küçük çocuklar
** Lise
*** İstanbul Üniversitesinin eski adı

Yahya Kemal, şiirlerinde İstanbul sevgisini dile getirmiştir

Çalışmaları

Türk Osmanlı tarihini yeni bir açıdan inceledi. Yaşadığı çağa ışık tutan bir düşünürdü. Tarihin kendisi için uzun ve sonsuz bir yaşam olduğunu söylerdi. Bir söyleşi sırasında şöyle demiştir: "Ben tarih okuyorum. Tarihi öğrendikçe yaşım üç yüz, beş yüz, bin oluyor. Yaş hatıralardan ibaret değil mi?"

Geçmişi olmadan bir ulus olmanın mümkün olmadığı, bunun için her insanın kendi tarihini dikkatle okuması gerektiği inancındaydı.

Atatürk, bu ünlü Türk şairine değer verdi, onun sohbet toplantılarında bulunmasına özen gösterdi. Şiirlerini, "Mısra hassasiyetimdir (onurumdur)" inancı içinde, sabırlı bir çalışma ile işledi, sözcüklerin ahenginde, anlatımında istediği noktaya erişmeden yayınlamadı.

Yapıtlarının bazıları şunlardır: Kendi Gök Kubbemiz, Eski Şiirin Rüzgârıyla, Aziz İstanbul, Eğil Dağlar, Siyasi Hikâyeler, Siyasi ve Edebi Portreler.

ÖZELLİKLERİ

- Annesi ile babası, soy bakımından Sancakbeyi Şehsuvar Paşa'ya bağlanır. Soyadını da Şehsuvar sözcüğünü Türkçeleştirerek Beyatlı yapmıştır.
- Türk tarihi, Türk sanatı, İstanbul semtleri, vatan ve milliyetçilik konularında konferanslar verdi, makaleler yayınladı. Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara Hükümeti'ni destekleyen yazılar yazdı.
- 1958'de İstanbul Fetih Cemiyeti'nce Çarşıkapı'da Merzifonlu Karamustafapaşa Medresesi'nde bir Yahya Kemal Beyatlı Enstitüsü kuruldu. Ayrıca burada 1961'de yapıtları, büstü, elyazıları, kişisel yazı kâğıtları, elbiseleri, kendisiyle ilgili olarak yazılan yazıların yer aldığı bir müze kuruldu.
- 1917'de İçerenköy'de adının verildiği bir ilkokul açıldı, Bakırköy Merkez Lisesi'nin adı, 27 Aralık 1982 günü bir törenle Yahya Kemal Beyatlı olarak değiştirildi.
- Hiç evlenmedi, son yıllarını İstanbul'da Park Otel'de özel bir dairede geçirdi. Oturduğu yere, burada yaşadığını yansıtan bir plaket konuldu.
- Doğumunun 100'üncü yıldönümü nedeniyle 1984 Aralık ayında anma törenleri düzenlenecek, basında çeşitli yazılar çıkacak, kitaplar yayımlanacak.

Mini ansiklopedi

SUÇİÇEĞİ SADECE BİR KEZ GEÇİRDİĞİMİZ HALDE NEZLEYE NEDEN SIK SIK YAKALANIRIZ?

Suçiçeğine de, soğuk algınlıklarına da virüs denilen bir tür mikrop neden olur. Soğuk algınlığına yol açan yüzlerce virüs türü varsa da, suçiçeği virüsü sadece bir tür olur.

Suçiçeği virüsünü kaptığımız zaman, vücudumuz bu mikropla savaşa geçer. Kanımızda "antikor" denilen maddeler oluşur. Bunlar suçiçeği virüslerinin çoğalmasını önlerler. Suçiçeği virüsleri uzun süre vücudumuzda kalır -ama bir daha bu hastalığa yakalanmayız.

Nezle, anjin, bronşit gibi virüsler de aynı şekilde vücudumuza girerler. Ama bunların yüzlerce yeni türleri olduğu için, vücudumuz her defasında yeni antikorlar oluşturmak zorundadır. Yani yeni virüs, ve yeni bir nezle! Hap-şuuuu!

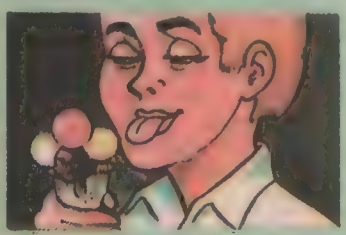

SOĞUK ŞEYLERİN YENİLMESİ NE DİYE BAŞAĞRISI YAPAR?

Başağrısının nedeni kan damarlarımızla ilgilidir. Kan, kalpten tüm gövdemize atardamarlarla yayılır. Çok soğuk şeyler yersek, boğazımızdaki beynimize kan götüren atardamarlar büzülürler. Sonra da kanla dolup şişmeye başlarlar. Bu şişmeden etkilenen sinir uçları gerilirler. İşte bu gerginlik, başağrısı şeklinde hissedilir.

Ancak, geçicidir bu başağrısı. Başağrısının daha da çabuk geçmesini isterseniz, dilinizi damağınıza dayayınız. Diliniz, damağınızı ısıtır, başağrısı da geçer.

KURU SU

Deney köşesi

Gerekli Malzeme

- Bir su bardağı
- Çekilmiş karabiber ya da "lycopodium (kurdayağı) tozu"
- Su

Nasıl Yapılır?

Hiç kuru su olur mu? Olmaz tabii! Ama durun bir dakika: Biraz sonra parmağınızı suyun içine batıracaksınız. Parmağınızı sudan çekince, kupkuru olduğunu göreceksiniz.

Bardağınızı suyla doldurun ve biraz bekleyin. Su durulunca, suyun yüzeyi kaplanana dek karabiberi ya da eczaneden alabileceğiniz "lycopodium tozu"nu suyun üzerine serpiniz. Bardağı oynatmayınız ki serptiğiniz tozlar suyun dibine batmasın!

Sonra parmağınızı hafifçe suyun içine batırın ve gene dışarıya çıkarın. Parmağınızın kupkuru olduğunu ve ince bir toz tabakasıyla kaplı bulunduğunu göreceksiniz.

Serptiğiniz tozlar suya ne diye kuru bir nitelik kazandırır? Çünkü suyun yüzeyinde gözle görülemeyecek kadar küçük moleküller (yani parçacıklar) vardır. Bu moleküller birbirlerini çekerek suyun yüzeyinde

bir tür zar ya da deri oluştururlar. Siz normal koşullarda parmağınızı suya batırınca bu zarı delip geçmiş olursunuz. Oysa serptiğiniz tozlar bu moleküllerin birbirlerine bağlanma güçlerini iyice artırır. Suyun üzerindeki zar da böylece daha zor delinir. Suyun yüzeyinde yüzen tozlar, şişirilmiş bir balon etkisi yaratırlar. Siz parmağınızı suya batırınca, bu zar delinmez -sadece biraz aşağıya itilmiş olur. Tabii parmağınızı yavaş yavaş değil de hızlıca suya daldırırsanız, o zaman bu zarı yırtmış olursunuz; parmağınız da ıslanır. Lycopodium tozunu bulamazsanız, ince çekilmiş karabiber kullanınız.

Motor kullanmadan havada süzülerek uçma modası gittikçe yayılıyor. İsviçre'de bu alanda ulusal bir yarışma bile düzenlendi. Yukarıda, 100 metre yükseklikte Cenevre kenti üzerinde uçan yarışmacılardan biri görülüyor. Altın Madalya'yı kazanan bu yarışmacı, Saleve Dağı'ndan kendini bırakıp Cenevre Gölü üzerinden geçmeyi başarmış.

Aralık Ayında Önemli Günler ve Haftalar

Aralık ayı ulusal ve uluslararası iki önemli etkinliği kapsamaktadır. Bunlardan ilki 10 Aralık'ta İnsan Hakları Günü, öteki ise 12-18 Aralık tarihlerinde kutlanan Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası'dır. Şimdi bunlar üzerinde kısaca duralım.

İNSAN HAKLARI GÜNÜ: Birleşmiş Milletler Örgütü'nün, 'İnsan Hakları Komisyonu'nca iki yıllık bir çalışma sonucu İnsan Hakları Evrensel Bildirisi hazırlanmış, bu 10 Aralık 1948'de yayımlanmıştır. Bu bildiri 30 maddedir. Bir antlaşma, sözleşme niteliğinde olmamakla birlikte, insan hakları konusunda izlenecek genel yönü gösterir. Bildiri kişilerin hak ve özgürlükleri konusunda çağdaş genel ilkelerin bir özeti sayılmaktadır. Bu bildiriye imza koyan ülkelerin, hem birbirleriyle, hem de kendi toplumlarıyla sevgi ve barış içinde yaşamaları amaçlanmıştır. Türkiye bu bildiriyi 6 Nisan 1949'da imza ederek benimsemiştir.

İşte her yıl 10 Aralık'ta kutlanan 'İnsan Hakları Günü' böylesine bir öneme sahip uluslararası bir günün yıldönümüdür.

TUTUM, YATIRIM VE TÜRK MALLARI HAFTASI: Daha öncesi "Artırma ve Yerli Mallar Haftası" olarak kutlanagelmişti. İlk kez, 12 Aralık 1929'da zamanın Başbakanı İsmet İnönü'nün Meclis'te yaptığı konuşmayla başlamıştı. İnönü, yerli malların ve tutumluluğun önemine dikkati çekmişti. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, İnönü'nün bu konuşmasına telgrafla teşekkür etmişti. Ertesi gün Atatürk'ün üzerinde bu haftayı simgeleyen Bursa ipeklisinden bir gömlek vardı. Bunu gören Bakan ve Milletvekillerinden pek çoğu hemen yerli mallardan giysiler yaptırmışlardı. Kurulan "Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti" ve Halkevleri'nin üç yüzü aşkın şubesiyle bu hafta amaçları doğrultusunda tanıtılmaya başlanmıştı. Ardından birçok fabrika kurulmuş, üretime geçmişti. Sümerbank bunlardan ilkidir.

Günümüzde ilk, orta, lise ve dengi okullarda kutlanan bu haftanın amacı "Ulusal ürünlerimizi tanıtmak ve bu ürünlerin yurtta sürümünü artırmak"tır. Bu amaçla dizi konferanslar, şiir, resim ve kompozisyon dallarında yarışmalar düzenlenmektedir. Afişler bastırılıp okullara ve çeşitli yerlere dağıtılmakta, radyo, televizyon ve basın kuruluşları etkili programlar yayımlamakta, tanıtıcı çalışmalar sunmaktadırlar.

DENEKTAŞI Bunları biliyor musunuz?

1. Bu yıl Marmara Denizi'nde çok sayıda orkinos avlanıyor. Ağırlığı 150 kiloyu bulan orkinos balığı genellikle Atlantik, Pasifik ve Hint Okyanuslarında yaşar. Bu balığın yaygınca bilinen bir adı daha vardır. Biliyor musunuz acaba?

2. Ölümünün 80. yılında, ünlü bir Rus tiyatro yazarının oyunları ülkemizde yeniden yayımlandı: "Tütünün Zararları", "Ayı", "Bir Evlenme Teklifi", "Vanya Dayı", "Vişne Bahçesi" vb. Bu oyunların yazarı kimdir? Biliniz bakalım!

3. Bir ilimizin adındaki harflerin birkaçıyla, bir başka ilimizin adı oluşturulabiliyor. Bu iki ilimizin adlarını bulunuz. (İPUCU: İllerden birinin trafik simgesi "08", ötekinin ise "65"-tir.)

4. 5 Eylül, 5 yerin "kurtuluş günü"dür. Bu yerlerden dördünün adları şunlardır: ALAŞEHİR, BİLECİK, GÖRDES, NAZİLLİ. Beşincisinin adını da siz söyleyiniz.

5. Şu 10 sözcükten 9 tanesi hayvan adlarıdır. Bir tanesi ise bitki adıdır. Bitki adı hangisidir. Bulabildiniz mi?
PANDA, POLİP, KALAMAR, BARSAMA, TENYA, ZERDEVA, KIMIL, AMİP, DENİZLALESİ, DENİZŞAKAYIĞI.

6. Eski Mısırlılara ait Luksor Tapınağı'nda iki tekerlekli bir araçtan söz edilmektedir. Ünlü savaşçı ve bilgin Leonardo da Vinci de, bisiklete benzer bir tasarım üzerinde çalışmıştır. Günümüzde kullanılan bisikletler, Fransız Baron Carl Von Drais'in buluşundan türemişlerdir. Von Drais, "Draisyen" denilen bisikletini kaç yılında yapmıştır?

7. Televizyondaki, bir Çin-Japon ortak yapımı olan, son derece ilginç ve öğretici "İpek Yolu" dizisini izlediniz mi? İpek Yolu Türkiye'mizden de geçer. Acaba, bu yolun yurdumuzun batısındaki başlangıç noktası hangi ilimizdedir?

8. Doğudan, bütün dünyaya yayılmış olan kimi savunma sporları var. Örneğin, KARATE. Başka hangileri var? En çok bilinen üç tanesinin adlarını sayabilir misiniz?

9. İtalyancadan dilimize pek çok sözcük geçmiştir. Bunların çoğu denizcilik ve müzikle ilgilidir. Şu 10 sözcüğün hepsi de İtalyanca kökenlidir. Ancak, sadece 1 tanesi denizcilikle ilgilidir. Acaba hangisi?
OPERA, ORATORYO, LARGETTO, AGANTA, ANDANTE, PİYANO, KREŞENDO, SOPRANO, VİYOLA, SOLO.

10. Frigya (Phrygia), birçok mitoloji tanrı ve tanrıçasının, bu arada Tantalos, Kibele (Kybele), Semele ve Niobe'nin de yurdudur. Midas da buranın kralıydı. Acaba Frigya, bugün hangi ilimizin dolaylarında yer almaktaydı?

(Yanıtlar 29. sayfada)

'ARKADAŞLARIMIZ' YARIŞMAMIZI KAZ

71. sayımızda yayımladığımız "Arkadaşlarımız" yarışmasının çözümünü aşağıda sunuyoruz. İkinci bölümün yanıtı ise TÜRKİYE İŞ BANKASI olacaktı.

D	E	M	T	A	Ⓡ	U	M	E	T	N	A
S	İ	N	E	M	Y	L	**Z**	Ⓑ	Z	A	N
T	U	Ⓐ	Y	A	Y	**A**	K	U	S	Ⓔ	N
L	L	D	E	M	**M**	Ⓘ	**S**	S	R	C	İ
Ⓘ	Ğ	A	H	**L**	M	U	A	E	E	T	R
A	O	C	Ⓘ	A	G	R	P	V	M	N	Ş
E	N	**Y**	S	Ⓨ	R	İ	Ⓐ	İ	E	İ	E
S	E	D	A	T	N	S	N	M	R	F	N
E	M	K	İ	Z	G	İ	Ç	V	T	T	Ü
Ⓚ	Ç	M	Ü	B	A	R	İ	Ş	E	Ⓤ	K
R	O	E	M	İ	N	A	Ⓣ	A	R	L	M
A	G	Ⓚ	A	R	C	I	O	G	L	U	Ⓝ

Yarışmamızı doğru sonuçlandıran okurlarımız arasında çekilen kurada ödül kazananların adlarını aşağıda ve yanda sunuyoruz.

Kendilerini kutlar, yarışmamıza katılan okurlarımıza teşekkür ederiz.

Fotoğraf Makinesi **SEZGİN BİÇER** Muğla

Saat **BÜLENT AKSOY** Ağrı

Kalem Takımı **İBRAHİM ATAN** Bursa

Heybe ve Friz

(1) MÜJGAN SARI
(2) KORAY ÖZKA
(3) MUSTAFA SA
(4) TEVFİK TAŞK
(5) İKBAL HANA
(6) AYHAN ŞAHİ
(7) ALİ USTA/Or
(8) HÜLYA SARI
(9) MEHMET ŞAH
(10) SEYFETTİN Y
(11) EBRU YÜKSE
(12) ÖMER FARUK
(13) HALİL ÖZMEN
(14) DOĞAN BOZB
(15) OKTAY CEM Ö
(16) HAKAN UĞUR
(17) YILMAZ MER
(18) İSMAİL BİLGİ
(19) İBRAHİM HA
(20) ALİ ÇELİKEL
(21) MEHMET DOĞ
(22) İSA TEKİN AT
(23) İBRAHİM TAŞ
(24) ZEKİYE BALC
(25) GÜLCİVAN VA
(26) UĞUR BULDA
(27) ŞÜKRAN ÖZDE
(28) FİLİZ KOÇAK/
(29) NİHAL YANAR
(30) ALİ YILDIRIM
(31) TUFAN ÖZMEN
(32) ABDULLAH CE
(33) NECMİYE ŞEN
(34) MUSTAFA ÇAR
(35) DEMET DİNÇ/S
(36) MÜRÜVVET A
(37) SEVİL ZÜRE/T
(38) İBRAHİM ÜZE
(39) AYDIN ÜNAL/
(40) ÖZGÜR GÜLE
(41) ÖZGÜR YILDI
(42) EMİNE DOĞAN
(43) SEFER MADEN
(44) NEVİN METİN/
(45) SADIK ÇETİN/
(46) EBRU AKANA
(47) MAHMUT ÖZT
(48) TUNCAY SARU
(49) SAVAŞ HIZAR
(50) YALÇIN DÜZL
(51) ÖMER TOPRA
(52) NİLGÜN KÜÇÜ
(53) DENİZ ÇOLAK
(54) OKAN FİDANC
(55) GÖKHAN GÖK
(56) FATMA BAYIN
(57) A. MURAT KA

Bilimde Yenilikler

Robot Rehber

Amerika Birleşik Devletleri'nin Florida eyaletinde Bilim Müzesi'ni gezen ziyaretçiler şaşkınlık içinde kalıyorlar. Şaşkınlıklarının nedeni, rehberlerinin bir robot olması.

100 kilo ağırlığındaki robot, bir otomobil aküsüyle çalışıyor. İçine yerleştirilmiş bir teyp bandıyla ziyaretçilere müze hakkında bilgi veriyor.

Sir Plus adındaki robot, bu bilgileri durduğu yerde vermiyor. Üç tekerleği üstünde kayarak ilerliyor. Ziyaretçileri müzenin her köşesine götürüyor.

Sir Plus'un önüne, otomobil tamponuna benzer bir tampon yerleştirilmişti. Çocuklar robotun tamponunu tekmeledikleri için, bu tampon kaldırıldı. Üstüne çıkmak isteyen çocuklara karşı bir önlem olarak da, dengesini koruyan ağırlıklar yerleştirildi.

Robot rehber, ziyaretçi sayısının büyük ölçüde artmasına yolaçtı.

Günaydın!

Sabahları çalar saatin sesiyle uyanmak istemeyenlere müjde!... Yeni bir saat yapıldı. Adı da Kokulu Saat.

Kokulu Saat'i akşamdan kuruyorsunuz. Diyelim ki sabah altı buçukta uyanmak istediniz. Saat tam altı buçuğa gelince, saatiniz bir koku yayıyor. Nefis bir koku. Siz de o kokuyla uyanıyorsunuz.

Kokulu Saat'in deneyleri yapıldı. Çeşitli yaşlarda 50 kişi, saati uyanmak istediği zamana göre ayarladı. Kokuyla birlikte 50'si de uyandı.

Pek yakında, Kokulu Saat, Çalar Saat'in pabucunu dama atacak anlaşılan.

Uzayda Yaşamak

Uzayda yaşamak, artık erişilemeyecek bir hayal olmaktan çıktı. Beş yıl kadar sonra uzaya sürekli bir istasyon kurulacak.

Bu istasyonda altı kişi yaşayabilecek. Kişiler, birkaç ayda bir değiştirilecek.

Adı gibi gerçek bir istasyon olacak bu. Uzay gemileri bu istasyondan kaldırılacak; orada mola verecek.

İstasyonda yaşayacak kişilerin rahat etmeleri için çalışmalar sürdürülüyor. Güneş ışığını elektrik enerjisine çevirecek araçlar şimdiden tamamlanmak üzere.

Uzayda yaşayanların yalnızlıktan sıkılmamaları için, zaman zaman yanlarına ziyaretçi gönderilmesi de planlanıyor.

Evet, uzayda bir hafta sonu ziyaretine ne dersiniz?

ANANLAR

OL/Uluborlu-Isparta
RAMAN/Dikili-İzmir
/Çal-Denizli
N/Mardin
lusurluk-Balıkesir
Gelibolu-Çanakkale
ıazi-Bursa
G/Nizip-Gaziantep
/Pazarcık-Kahramanmaraş
/Bismil-Diyarbakır
amanpazarı-Ankara
AĞLI/Bitlis
Manisa
YIR/Yeşiltepe-Malatya
TEKİN/Nizip-Gaziantep
U/Osmaniye-Adana
N/Havran-Balıkesir
YDIN/Of-Trabzon
HENEK/İstanbul
AS/Keçiören-Ankara
N/Tokat
/Bolvadin-Afyon
IN/Keles-Bursa
Nizip-Gaziantep
OL/Köyceğiz-Muğla
/Ödemiş-İzmir
Ş/Tarsus-İçel
ncesu-Kayseri
ATEŞ/Turhal-Tokat
afranbolu-Zonguldak
/Çine-Aydın
LAN/Giresun
URT/Çamdibi-İzmir
AR/Bergama-İzmir
avaştepe-Balıkesir
SAY/Aydın
bzon
/Dikmen-Ankara
ile-İstanbul
/Antalya
/Kayseri
/Simav-Kütahya
/Edirnekapı-İstanbul
Altensteig-Batı Almanya
Çaykara-Trabzon
/Dikmen-Ankara
IRK/Adıyaman
/Afyon
CIOĞLU/Eskipazar-Çankırı
Ü/İnebolu-Kastamonu
ÇI/Ilgaz-Çankırı
KYILMAZ/Karabük-Zonguldak
/Beylerbeyi-İstanbul
IOĞLU/Yenimahalle-Ankara
Acıpayam-Denizli
DIR/Nusaybin-Mardin
ENDER/Dörtyol-Hatay

ÜLKELERİ TANIYALIM

ARNAVUTLUK

Dıraç limanında bir cadde ve Büyük Cami.

İşkodra yakınında Mesi köprüsü.

Bir Avrupa devleti olan Arnavutluk, Akdeniz kıyısında, Balkan yarımadasındadır; kuzey ve doğuda Yugoslavya, güneyde Yunanistan, batıda Adriyatik deniziyle sınırlıdır. Başkent Tiran dışında başlıca kentleri: Dıraç, İşkodra, Avlonya ve Görice'dir.

Ülke yüksek düzlüklerden ve yaylalardan meydana gelen basamaklı topraklar ve birtakım vahşi dağlarla kaplıdır. Topraklarının çoğu çorak ve işlenmemiştir. Dar bir kıyı şeridinde Akdeniz iklimi hüküm sürer.

Arnavut milliyetçiliği, eski İlliryalıların soyundan olan dağ kabilelerinin, kuzeyden (İslav) ve güneyden (Yunan ve Türk) gelen akınlara karşı giriştikleri savaşlar sırasında kendini göstermiştir.

Müslümanlığı kabul eden Arnavutlar bile, Osmanlı İmparatorluğu'nda yabancı bir halk olarak kalmışlardır. Bugün, bir halk cumhuriyeti olan Arnavutluk, 1945'ten bu yana tarım, hayvancılık ve sanayi alanlarında epey ilerlemiştir. Ülkede petrol, linyit, demir, bakır, krom ve nikel çıkarılır. Deri ve gıda sanayii de bulunur. Tarımcılık olarak pamuk, tütün, dut ağaçları, buğday, arpa, mısır, pirinç ekilir.

Türklerle Arnavutlar, ilk defa 1336 yılında karşılaştılar; Umur Bey'in Bizans imparatoruna yardım için gönderdiği 2000 asker, Arnavutluk'a girdiler. Daha sonraları, Yıldırım Bayezid devrinde, Osmanlı idaresi bu ülkeye iyice yerleşti. Arnavutluk'un bağımsızlığını kazanması 19 Aralık 1920 tarihinde olmuştur.

Arnavutluk, bugün 27 yönetim çevresine ayrılmıştır. Bunlar beş bölge halinde toplanır. Çalışan nüfusun üçte ikisi hâlâ tarımla uğraşır. Nüfusun çoğunluğu Müslümandır; güney bölgesinde önemli bir Ortodoks kitlesi, kuzeyde de bir Katolik azınlık bulunur.

YÜZÖLÇÜMÜ:	28.738 km^2
NÜFUSU:	2.618.000
BAŞKENTİ:	Tiran
DİLİ:	Arnavutça
DİNİ:	Müslümanlık, Ortodoksluk, Katoliklik
PARASI:	Lek

KUTUPLARIN KEŞFİ

Genel Kültür

Arktik (Kuzey Kutbu) çok soğuk bir bölgedir. Birçok kişi, bir kuzeybatı geçidi bulmak için Arktik Okyanusu'ndan geçmeye çalışırken burada yaşamını yitirmiştir. Yaptıkları yanlışlık, Arktik'i, güneşin hiç batmadığı yaz döneminde geçmek istemeleridir. Arktik buzları, yazın az da olsa erir ve böylece büyük buz dağları meydana gelir. Bu gezici buz adaları arasından gemileri yüzdürmek oldukça güçtür. Yalnız Ronald Amundsen gibi birkaç kâşif bu tehlikeli sulardan gemileriyle geçmeyi başarmışlardır.

Sonuçta kâşifler; bu bölgede, Arktik Okyanusu'nun tamamen buz halinde olduğu döneminde keşifler yapmanın daha kolay olacağına ve bunun da köpeklerin çekeceği kızaklarla birlikte yaya olarak yapılabileceğine karar verdiler. Yılın bu döneminde bölgenin havası çok soğuk, geceler de sürekli olmaktadır. 1909'da Robert E. Peary, bütün bu zor koşullara göğüs germiş ve sonunda Kuzey Kutbu'na ulaşmıştır.

GÜNEY YARIŞI

Gerçekte bir kara olan Güney Kutbu'nun; Kuzey Kutbu gibi sorunları yoktur. Yalnız burası yine de ulaşılması zor bir yerdir, çünkü şiddetli derecede soğuktur. Robert Falcon Scott, 1902'de kıtanın bir bölümünü, İngiliz donanmasıyla birlikte keşfetmiş, daha sonra tek başına Güney Kutbu'na ulaşmak istemiştir. 1908'de Sir Ernest Shackleton, içerilere doğru 200 kilometre ilerlemiş, fakat 1911'de kutba ilk kez ulaşan Ronald Amundsen olmuştur. (Soldaki resme bakınız). Ekibi, Scott'un yönettiği ve İngilizlerden oluşan grubu geçerek onlardan bir ay önce kutba ulaşmıştır. Scott; daha sonra bulunan günlüğünde, iskorpit, donuklar, tipili havalar, keskin soğuklardan çektiği sıkıntılar sonunda, çok az bir farkla Amundsen'e yenilmesinden dolayı üzüntüsünü belirtmiştir. Antarktik'ten geçiş, 1957-1958 yıllarında gerçekleştirilmiştir.

Bilim adamları şimdi buralarda kurulan araştırma merkezlerinde, kutup bölgelerinin durumuyla ilgili çeşitli inceleme ve araştırmalar yapmaktadır.

Sağda: Kutup keşifleri, kar ve buzda gidebilen araçlarla artık daha kolay yapılabilmektedir. Tırtıllı araçlar, köpekler ve kızaklardan daha kullanışlı olmaktadır.

GÜNÜMÜZDE YAPILAN KEŞİFLER

Keşifler alanında yapılan çalışmalar şimdi uzaya yönelmiştir. Uzayda yapılan keşifler, bilim adamlarının dünyayı daha iyi tanımalarına yardımcı olmaktadır. Uydular, dünya yüzünün bilinmeyen bölgeleriyle ilgili bilgiler veren fotoğraflar göndermektedir.

Altta: Uydular, şimdi dünyamızla ilgili daha çok bilgilerin toplanmasına yardımcı olmaktadır. Uzayın keşfi, Sputnik I'le başladı.

Altta, sağda: Keşifler için şimdi daha çok araştırma yapılmakta, yeni araç yapımına çalışılmaktadır. Örneğin, model tekneler, su akımının güçlü duruma getirildiği büyük havuzlarda denenmekte, bu tür çalışmalarla kazaların azalması yöntemleri araştırılıp, bulunmaktadır.

Şimdi Kutup bölgeleri de keşfedildiğine göre artık keşfedilecek çok az yer kaldığı sanılabilir. Gerçekte bu düşünce doğru değildir. Bugün dünyada insan ayağının basmadığı yerler vardır. Okyanusların altındaki geniş bölgelerle ilgili çok az bilgi sahibi bulunuyoruz. Keşifler alanında yapılan çalışmalar şimdi uzaya da yönelmiştir.

Yeni buluşlar, keşif çalışmalarında değişiklikler meydana getirmiştir. İnsanlar denizlerde ve karalarda eskisine göre artık daha çok keşif yapabilmektedir. 19'uncu yüzyılda kâşifler, gezilerini bazen balonlarla yapmışlar, uçağın bulunuşuyla da kısa sürede daha çok yerlere gidebilmişler, gözlemlerini havadan yapabilmişlerdir. Uçaktan faydalanan ilk kâşiflerden biri Amundsen olmuş, bunu Richard Byrd izlemiştir. Byrd, 1926-da Kuzey Kutbu, 1929'da Güney Kutbu üzerinde uçmuştur. Günümüzde yapılan birçok keşifte uçak kullanılmakta, havadan çekilen fotoğraflar, haritaların yapımında faydalı olmaktadır.

Dünyanın yeni bölgelerinin keşfedilmesinde yeni taşıma araçları da yardımcı olmuştur. Örneğin, Amazon nehrinin bazı yerlerinin keşfedilmesinde Hoverkraft'lar kullanılmıştır. Bu araçlar, su yüzünde gidebildiği gibi batakhk ve düzlüklerde de ilerleyebilmektedir. Şimdi keşiflerde kullanılmaya elverişli yeni araçlar yapılmaktadır.

OKYANUSLARIN KEŞFİ

Dünyanın dörtte üçünden fazlası denizlerle kaplıdır ve artık buraları tamamiyle keşfedilmiş bulunmaktadır. İlk denizaltılar, okyanuslarda keşifler yapmaya pek elverişli değildi, çünkü bunlar çok derinlere inemiyor, hava alabilmek için sık sık su yüzüne çıkmak zorunda kalıyordu. Artık günümüzde okyanusların derinliklerinde uzun süre kalarak yol alabilen, atom gücüyle çalışan denizaltılar vardır. 1958'de bir atom denizaltısı, Arktik buzdenizinin altından geçerek Kuzey Kutbuna ulaşmış ve öteki yanında su yüzüne çıkmıştır. Bilim adamları, su yüzündeki gemilerle bağlantıları bulunan küçük denizaltılar da kullanmaktadır. Bunlardan daha çok, okyanusların dipleriyle buralarda yaşayan hayvanların incelenmesinde faydalanılmaktadır. Bu denizaltılarına "Bthyscaphe" denilmektedir. Bilim adamları, su altında resim çekmek için yeni teknikler ve okyanusların dibinden örnekler alabilen matkaplar geliştirmişlerdir.

Keşifler şimdi dünyanın dışında sürdürülmektedir. Kâşifler, dünya atmosferinde dolaşmaktadır ve şimdiden Ay'ın yüzünün bazı bölümlerini keşfetmişler; Mars, Venüs, Merkür ve Jüpiter'le bunların uyduları olan ay'lar üzerinde gözlemler yapmışlardır. Uzayda yapılan bu keşifler, bilim adamlarının dünyayı daha iyi tanımalarına yardımcı olmaktadır. Uzaya gönderilen uydular, dünya yüzünün bilinmeyen bölgeleriyle ilgili bilgiler veren fotoğraflar göndermekte, bu bilgiler de haritaların daha doğru yapılmasını sağlamaktadır. Uydulardan gelen resimlerden hava durumuyla ilgili bilgiler de elde edilmektedir.

buluşların öyküleri

atom

516 METRELİK YÜKSEKLİĞİYLE DÜNYANIN EN BÜYÜK BİNALARINDAN BİRİ OLAN NEW YORK'TAKİ BU YAPI, BİR BÜTÜN OLARAK GÖRÜNMESİNE KARŞIN, MİLYONLARCA MALZEMENİN BİR ARAYA GELMESİYLE ORTAYA ÇIKMIŞTIR.

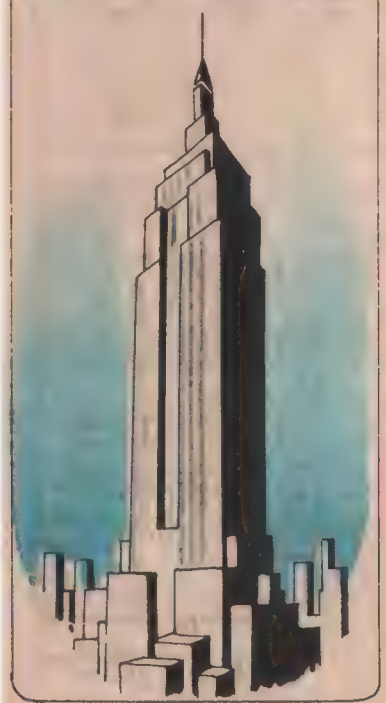

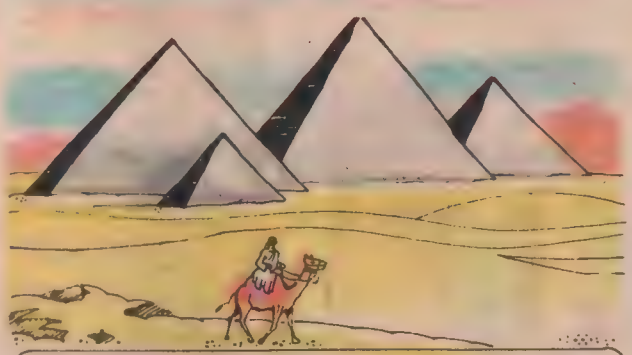

DÜNYANIN YEDİ HARİKASINDAN OLAN MISIR PİRAMİTLERİNİN EN BÜYÜĞÜ KEOPS EHRAMI DA, TÜM KÜTLESEL GÖRÜNÜMÜNE KARŞIN TAM İKİ MİLYON ÜÇYÜZBİN TAŞIN BİRLEŞMESİNDEN MEYDANA GELMİŞTİR.

İŞTE EVRENDEKİ TÜM VARLIKLAR DA, BİR ARAYA GELMİŞ BÖYLE MİNİCİK PARÇACIKLARDAN OLUŞURLAR. BİZ VARLIKLARIN BU EN KÜÇÜK YAPI ELEMANLARINA ATOM DİYORUZ. ATOMLAR, BİR MADDENİN ÖZELLİĞİNİ DEĞİŞTİRMEDEN BÖLÜNEBİLECEĞİ EN KÜÇÜK PARÇASIDIR.

ATOMLAR ÖYLESİNE KÜÇÜKTÜR Kİ, BİR GRAM HİDROJEN GAZINDA ALTIYÜZBİN MİLYAR ÇARPI ALTIYÜZ BİN MİLYAR, YANİ: 360,000,000,000,000,000,000,000 TANE ATOM VARDIR.

BU ATOMLARI KUM TANELERİ OLARAK KABUL ETSEK, BUNCA KUM TANESİ YERYÜZÜNDEKİ TÜM KARALARIN ÜSTÜNÜ 240 METRE KALINLIĞINDA BİR TABAKA OLARAK ÖRTEBİLİRDİ.

ATOM FİKRİ VE SÖZCÜĞÜ İLK KEZ M.Ö. 460-370 YILLARINDA TRAKYANIN ABDERA KASABASINDA YAŞAMIŞ FİLOZOF DEMOKRİTUS TARAFINDAN ORTAYA ATILDI...

EVRENDEKİ VARLIKLAR, DEVAMLI HAREKET EDEN KÜÇÜCÜK PARÇACIKLARDAN OLUŞMUŞTUR. BUNLAR ÖYLESİNE KÜÇÜKTÜRLER Kİ PARÇALANMALARI OLANAKSIZDIR. ONUN İÇİN BEN BUNLARA "BÖLÜNMEYEN", ANLAMINA GELEN ATOM ADINI VERİYORUM...

YAZIK DEMOKRİTUS ÇILDIRDI GALİBA...

DEMOKRİTUS'UN DELİRDİĞİNİ SANAN DOSTLARI DEVRİN BÜYÜK DOKTORU HİPPOÇRATES'E KOŞTULAR. FAKAT HİPPOCRATES, TEDAVİSİ İÇİN GELDİĞİ DEMOKRİTUS'UN YANINDAN AYRILIRKEN ONDAN ÇOK ŞEYLER ÖĞRENMİŞ BULUNUYORDU.

EY SİZ ABDERA'LILAR ORTADA BİR DELİLİK VARSA, ONU DEMOKRİTUS'TA DEĞİL KENDİNİZDE ARAYIN!

DEMOKRITUS TAN SONRA TAM 2200 YIL KİMSE ONUN ATOMLARİYLA İLGİLENMEDİ. NİHAYET, 12 YAŞINDA İKEN MATEMATİK ÖĞRETMENİ OLMUŞ İNGİLİZ BİLİM ADAMI JOHN DALTON, 1803'TE ATOMLARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİ AÇIKLADI.

TÜM MADDELERİN TEMEL TAŞLARI ATOMLARDIR. ATOMLAR PARÇALANAMAZ, YOK EDİLEMEZ, YOKTAN VAR EDİLEMEZLER...

YÜZYILA YAKIN BİR SÜRE SONRA BİR BAŞKA İNGİLİZ BİLGİNİ J. JOSEPH THOMSON, DALTON'UN TEORİSİNE KARŞI ÇIKARAK İLK ATOM MODELİNİ ORTAYA ATTI.

ATOMLAR, NEGATİF VE POZİTİF YÜKLERDEN OLUŞMUŞ BİR KÜRE GİBİDİR. BU KÜREYİ PARÇALAMAK MÜMKÜNDÜR.

1900 YILINDA ALMAN FİZİKÇİSİ MAX PLANCK, GÖRÜŞLERİNİ KUANTUM TEORİSİ ADI ALTINDA AÇIKLADI.

IŞINIM ENERJİSİNİN YAYILMASI DEVAMLI OLMAYIP, KESİNTİLİ PARÇACIKLAR ŞEKLİNDEDİR. ÖYLEYSE IŞINIMIN KAYNAĞI OLAN ATOMLAR DA BİR TAKIM PARÇACIKLARDAN MEYDANA GELMİŞTİR.

1905'TE ÜNLÜ FİZİK BİLGİNİ ALBERT EINSTEIN, ATOM ENERJİSİNİN TEMELİNİ OLUŞTURAN FORMÜLÜ AÇIKLADI.

BİR ATOMUN PARÇALANMASI HALİNDE, ONUN KÜTLESİ İLE IŞIK HIZININ KARESİNİN ÇARPIMI KADAR BİR ENERJİ ELDE EDİLİR, YANİ $E = mc^2$

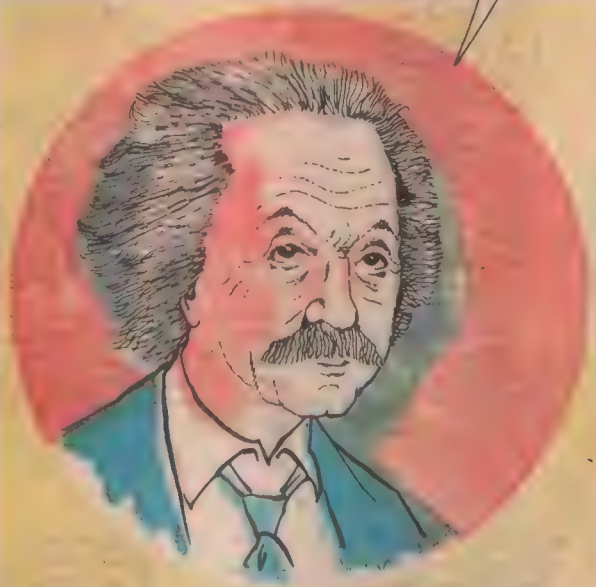

$E = mc^2$

BU FORMÜL İLE MADDE VE ENERJİ ÖZDEŞLEŞTİRİLİYOR VE ATOMLARIN PARÇALANARAK ENERJİYE DÖNÜŞTÜRÜLEBİLECEĞİ ÖNE SÜRÜLÜYORDU.

ANNEEE, ATOM GELİYOR!..

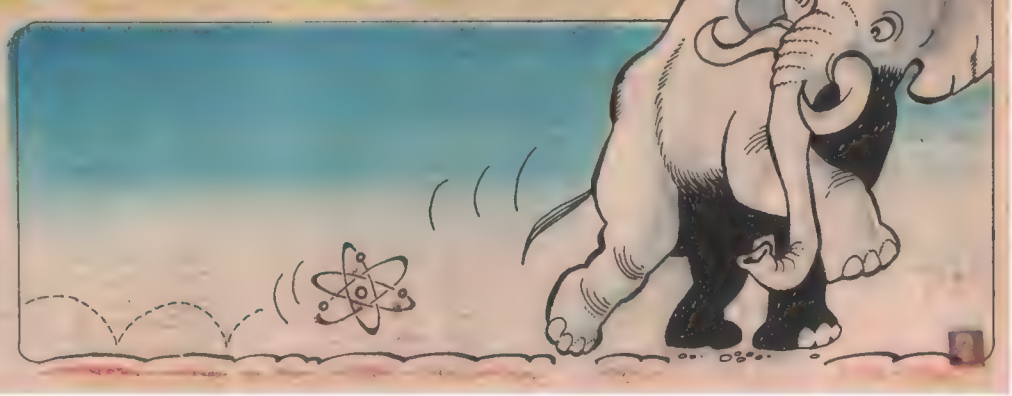

SANİYEDE 300.000 KİLOMETRE OLAN IŞIK HIZININ KARESİNİN 90.000.000.000 OLDUĞU DÜŞÜNÜLÜRSE BUNUN KÜTLEYLE ÇARPIMININ VERECEĞİ ENERJİNİN NE KADAR BÜYÜK OLACAĞI KOLAYCA ANLAŞILIR.

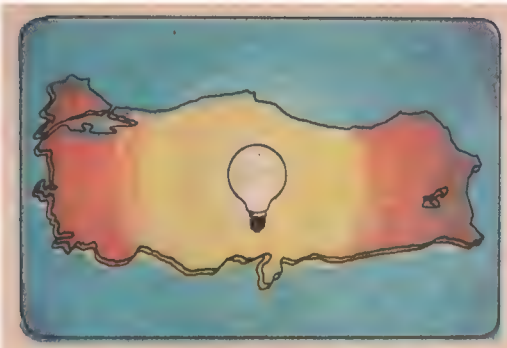

ÖRNEĞİN BİR KİLO KÖMÜR TAMAMEN ENERJİYE DÖNÜŞTÜREBİLSE TAM 25.000.000.000 KİLOVAT SAAT ELEKTRİK ENERJİSİ ELDE EDİLEBİLİR Kİ BU ENERJİ, ÜLKEMİZDE 1968-69-70 YILLARINDA ÜRETİLEN ÜÇ YILLIK TOPLAM ELEKTRİK ENERJİSİNE EŞİTTİR.

1911'DE İNGİLİZ ERNEST RUTHERFORD ATOMUN YAPISINI AÇIKLAYAN YENİ BİR TEORİ OLUŞTURDU.

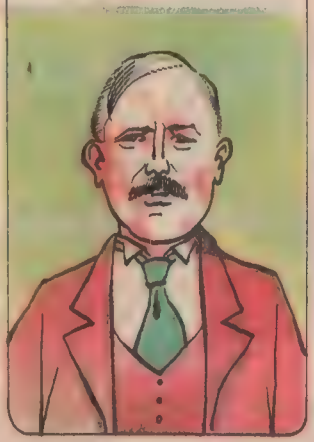

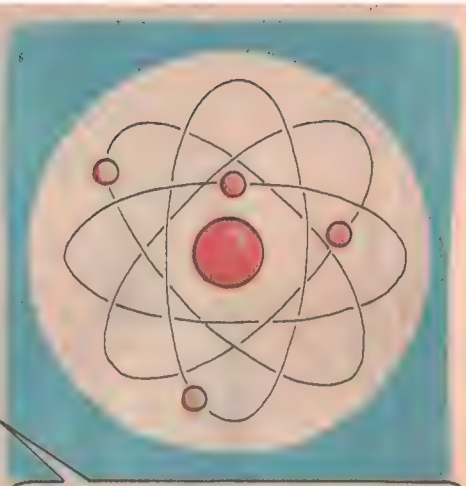

ATOMLAR, PROTON DENEN BİR ÇEKİRDEK VE ONUN ETRAFINDA DÖNEN ELEKTRONLARDAN OLUŞURLAR.

DANİMARKALI FİZİKÇİ NIELS BOHR İSE, 1913'TE BU KURAMI GELİŞTİRDİ.

MERKEZDE BULUNAN ÇEKİRDEK POZİTİF YÜKLÜDÜR. ONUN ETRAFINDA, TIPKI GÜNEŞİN ETRAFINDA DÖNEN GEZEGENLER GİBİ BELİRLİ BİR YÖRÜNGE ÜZERİNDE DOLAŞAN ELEKTRONLAR İSE NEGATİF YÜKLÜDÜR. BUNLARIN ARASINDA DA BÜYÜK BİR BOŞLUK VARDIR.

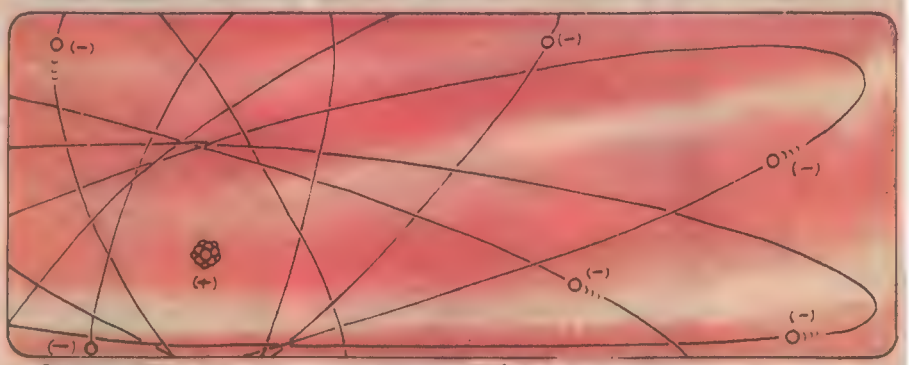

GERÇEKTEN DE ATOM ÇEKİRDEKLERİ İLE ELEKTRONLAR ARASINDAKİ UZAKLIK, KENDİ BOYUTLARINA GÖRE SON DERECE BÜYÜKTÜR.

ÖRNEĞİN ÇEKİRDEĞİ BİR FUTBOL TOPU BÜYÜKLÜĞÜNDE KABUL EDEREK İNÖNÜ STADININ ORTASINA KOYSAK, KENDİSİNE EN YAKIN ELEKTRON, YAKLAŞIK KARAKÖY MEYDANINDA OLURDU.

SİZ, BAY ELEKTRON, KIRMIZI KART! DOĞRU DIŞARI, KARAKÖY MEYDANINA...

ÇOK GEÇMEDEN İNGİLİZ JAMES CHADWICK ATOM ÇEKİRDEĞİNİN YAPISINA DAHA BİR AÇIKLIK KAZANDIRARAK, ATOM ÇEKİRDEĞİNDEKİ, SADECE POZİTİF YÜKLÜ PROTONLARI DEĞİL...

BİR ÇEKİRDEK MODELİ

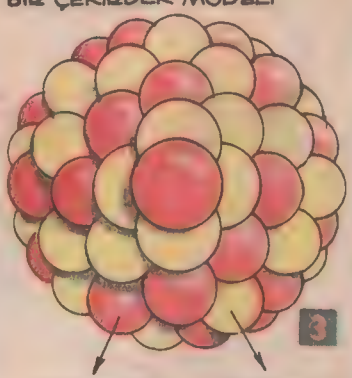

PROTONLAR NÖTRONLAR

...AYNI ZAMANDA NÖTRON DENİLEN VE YÜKÜ OLMAYAN PARÇACIKLARI DA BULDU.

1938 YILINDA ALMAN OTTO HAHN VE FRITZ STRASSMANN, NÖTRONLARI BİRER MERMİ GİBİ KULLANARAK URANYUM ATOMUNUN ÇEKİRDEĞİNİ PARÇALAMAYI BAŞARDILAR.

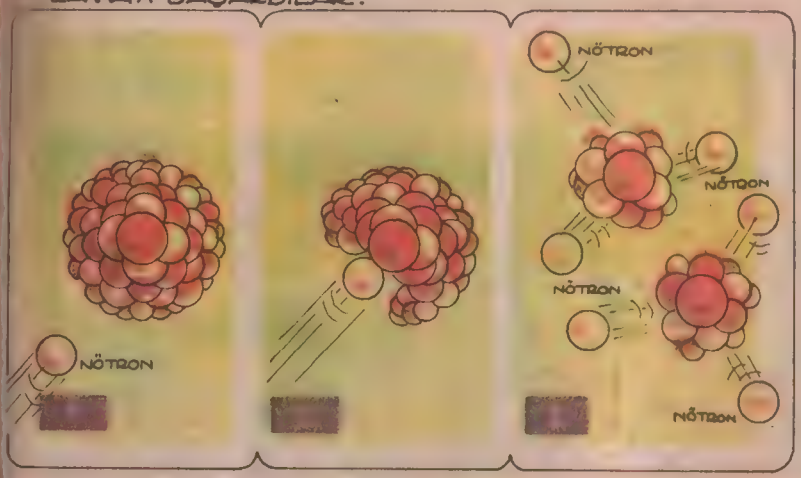

2 ARALIK 1942'DE ENRICO FERMI VE ARKADAŞLARI, ŞİKAGO ÜNİVERSİTESİNDE İLK ATOM PİLİNİ YAPTILAR. BU TARİH, NÜKLEER ÇAĞIN BAŞLANGICI OLARAK KABUL EDİLİR.

16 TEMMUZ 1945'TE NEW MEXICO'DAKİ ALAMOGORDO HAVA ÜSSÜNDE BİR ATOM BOMBASI DENEMESİ YAPILDI.

6 AĞUSTOS 1945'TE...

ÜÇ GÜN SONRA... 9 AĞUSTOS 1945'TE İKİNCİ ATOM BOMBASI NAGAZAKİ'YE ATILDI. SONUÇ: 37.000 ÖLÜ, 40.000 YARALI...

1955 YILINDA ATOM PİLİ İLK KEZ BİR DENİZALTIYA KONULDU. NAUTILUS ADINDAKİ BU DENİZALTI, ATOM ENERJİSİYLE ÇALIŞARAK DÜNYA DENİZLERİNİ BİR BAŞTAN BİR BAŞA DOLAŞTI VE KUZEY KUTBUNU BUZULLARIN ALTINDAN GEÇEN İLK GEMİ OLDU.

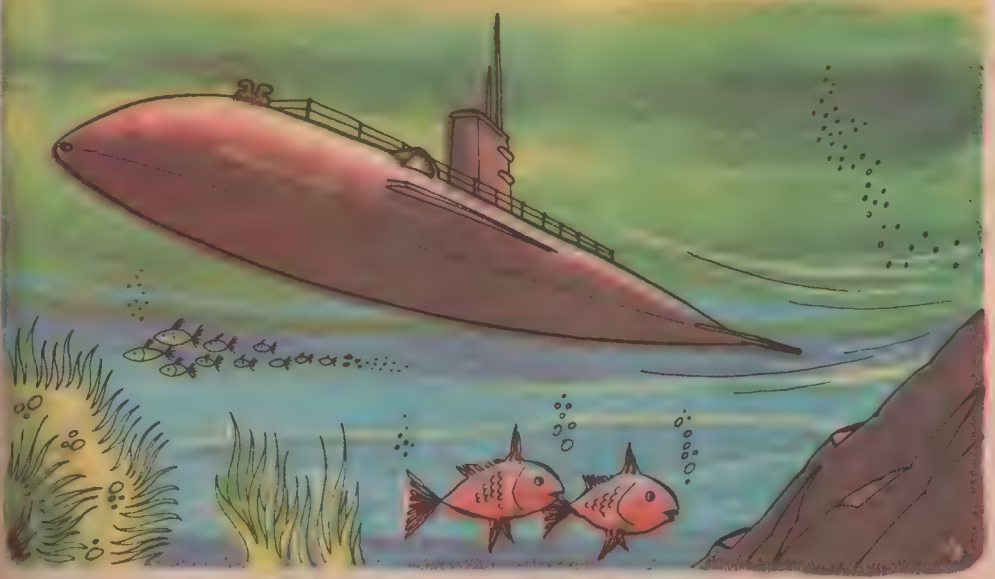

BUGÜN ARTIK DÜNYANIN BİRÇOK YERİNDE KURULAN REAKTÖRLERDE ATOMUN PARÇALANMASIYLA AÇIĞA ÇIKAN ENERJİDEN GENİŞ ÖLÇÜDE YARARLANILMAKTADIR.
BU REAKTÖRLERDE OLUŞAN ATOM ENERJİSİ ISI ŞEKLİNDE OLUP, BU ISI BUHAR TÜRBİNLERİ ARACILIĞIYLA ÇALIŞTIRILAN JENERATÖRLERDE ELEKTRİK ENERJİSİNE DÖNÜŞTÜRÜLMEKTEDİR.

NİYAZİ YOLTAŞ

ABAJUR

Gerekli Malzeme:

İki ucu sivri çubuklar
Yapıştırıcı ve kâğıt
Topluiğneler.

Bir kâğıt üzerine bir altıgen çiziniz. (Altıgenin her bir kenarı, çubuğunuzun uzunluğundan 3 milimetre daha kısa olsun.)

Sonra, kâğıdı sert bir yüzeye koyunuz; ve altıgenin her köşesine bir topluiğne saplayınız. Bu iğneler dik olarak batırılmalıdır; çünkü, kürdanları bu iğnelere göre üst üste dizeceksiniz.

Şimdi, üç çubuk alarak, Şekil 1'deki gibi ayrı ayrı üç kenarın üzerine yerleştiriniz.. Çubukların uçlarına azar azar yapıştırıcı damlatınız (Şekil 1). Sonra da, Şekil 2'de görüldüğü gibi, üç çubuk daha yerleştirip, ilk koyduğunuz üç çubuğa yapıştırınız.

Sonra, gene, bu çubukların uçlarına da birer damla yapıştırıcı sürünüz ve, ilk yerleştirdiğiniz üç çubuğun üst tarafına gelecek biçimde yapıştırarak koyunuz.

Bu işlemi, topluiğnenin tepesine ulaşıncaya kadar sürdürünüz.

Artık, abajurunuzun bir bölümünü tamamlamış sayılırsınız. Elinizdeki çubuk sayısına göre daha birkaç bölüm hazırlayınız.

Çubukların arasındaki yapıştırıcı kuruyuncaya kadar, çubukları oldukları yerlerde bırakınız.

Son bölümü de bitirdikten sonra, Şekil 3'te görüldüğü gibi, altıgenin ortasına, 3 bütün ve 3 yarım çubuğu üçgen şeklinde yerleştiriniz.

Bütün bölümler kuruduktan sonra, bölümleri birbiri üzerine yapıştırınız. Ancak, son yaptığınız üçgenli bölümü ters çevirip, öbür bölümlerin üzerine öyle yapıştırınız. Böylece, üçgen, en üstten yaklaşık 5 santimetre kadar aşağıda kalacaktır. Çünkü bu üçgen, ampulü takarken, duyun üzerine bindirilecek ve ampulün yerinden oynamamasını sağlayacaktır.

Sivri uçlu kürdanlar kullanarak da bunu yapabilirsiniz. İçine ampul giremeyeceği için, yaptığınızı tavandan sarkan bir süs olarak kullanabilirsiniz.

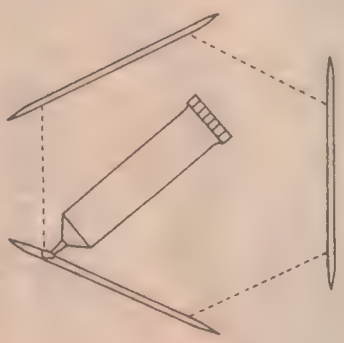

Şekil 1

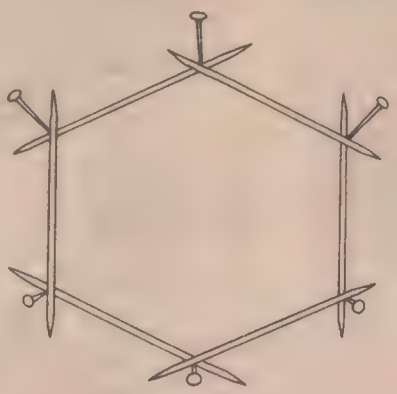

Şekil 2

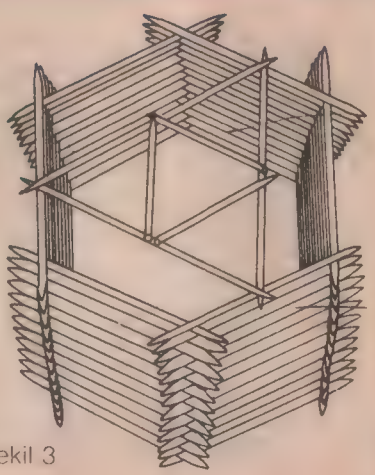

Şekil 3

Pul

Kemal Aziz VERSAN

SAKARYA FİLATELİST DERNEĞİ

Sakarya Filatelist Derneği, 23 Eylül 1984'te ilk Genel Kurul toplantısını yaptı. Toplantı sonunda Başkanlığa Erdoğan Şen, İkinci Başkanlığa Önder Diyarbekirli, Genel Sekreterliğe Naci Ertekin, Muhasip Üyeliğe Ahmet Nükyen, Veznedarlığa İbrahim Pekçetin getirildi.

"Kumbara", derneğin yeni Yönetim Kurulu'nu candan kutlar.

ULUSLARARASI GENÇLİK YILI

1985'in Uluslararası Gençlik Yılı olarak kabul edilmesinden ötürü, Birleşmiş Milletler PTT'leri 15 Kasım 1984'te beş pul çıkardı. Gelecek yıl, UPU'ya üye ülkelerin büyük çoğunluğunun Gençlik Yılı nedeniyle birer pul dizisi çıkaracakları bildiriliyor.

İSVEÇ HAVACILIĞININ TARİHÇESİ

İsveç PTT'leri, 13 Ekim 1984'te, İsveç Havacılığını temsil eden beş pulluk bir seri çıkardı. Her pul, İsveç Havacılık tarihinden bir anıyı göstermektedir.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin birinci kuruluş yıldönümü nedeniyle biri 20, diğeri 70 lira değerinde iki pul çıkarıldı.

15 Kasım 1984'te çıkarılan pullardan biri Atatürk kompozisyonlu olup Cumhuriyetin ilân edilmesi için Lefkoşe'de yapılan mitingi, öbürü ise Federe Meclis'te bağımsızlığın oybirliğiyle ilânını göstermektedir.

İSMET İNÖNÜ'NÜN DOĞUMUNUN 100. YILI

İkinci Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü'nün 100. doğum yılı nedeniyle, 24 Eylül 1984'te 20 lira değerinde bir pul çıkarıldı. Aynı gün, Ankara Posta Merkezi'nde özel bir tarih damgası kullanıldı.

MLADOST 84 ULUSLARARASI GENÇLİK PUL YARIŞMASI

5-11 Ekim 1984 tarihleri arasında Bulgaristan'ın Pleven kentinde VIII. Uluslararası Gençlik Pul Yarışması yapıldı. İsviçre ve Fransa'nın arkasından ülkemizin üçüncü olduğu yarışmaya 24 gencimiz katıldı.

Deniz Aslan, Emine Serdaroğlu, Oktay Gürlek, Mustafa Çavuşoğlu ve Jean Pierre Polos'un Gümüş Madalya ile ödüllendirildikleri yarışmada 10 gencimiz Bronz-Gümüş, 9 gencimiz de Bronz Madalya aldı.

"Kumbara", yarışmaya katılan gençlerimizi candan kutlar.

GARİP ama GERÇEK

Çizen: Yüksel ÜNSAL

BİLMECE BULMACA EĞLENCE

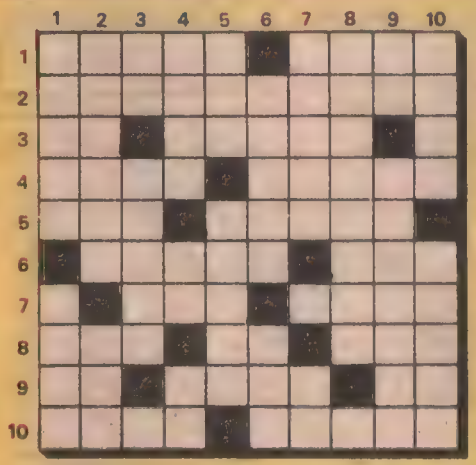

SOLDAN SAĞA: 1- Kızartılmış ekmeği et suyu ile haşlayarak yapılan bir yemek.. GÖK anlamında bir sözcük (aynı zamanda bir bayan adıdır), 2- Büyük boy yazı kâğıdına verilen ad, 3- Bir nota.. Renkli ve kokulu olan katı bir şeker çeşidi, 4- DUYURU ile eş anlamlı bir kelime.. Allah rızâsı için ve sırf iyilik olsun diye her zaman içme suyu dağıtılan yerlere verilen ad, 5- Küçük çıngırak.. Tütün dumanının bıraktığı katranımsı acı kir, 6- İnce halı biçiminde yaygı.. Orta Asya'nın yüksek yaylalarında yaşayan bir sığır türü, 7- Çemberden ya da bir eğriden alınan parça.. İki dağın arasında kalan dere boyu, 8- Yurdumuzun batısındaki deniz.. Tok'un karşıtı.. Vücudumuzun tuzlu bir salgısı, 9- Bir nota.. İri ve kart.. Bir harfin okunuşu, 10- Bir meyve.. Civcivlikten çıkmış tavuk yavrusu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Kirli olmayan.. Terazi gözü, 2- Vücutta fazla terlemekten meydana gelen ufak ufak pembe kabartılar.. Büyük tren istasyonu, 3-Bir nota.. Bir bayan adı, 4- Asya'da, yurdumuza komşu bir ülke.. Bir nota.. Beyaz, 5- İkide birde göz kırpma, omuz oynatma gibi istem dışı yapılan hareket.. Dokunca ya da zarar, 6- Boşlukta yer kaplayan her türlü varlığa verilen ad.. Bir çemberin merkezinden geçerek iki noktasını birleştiren doğru, 7- Midye ve istiridye gibi canlıların beyaz ve parlak kabuğu.. Çivi'nin ilk hecesi, 8- Düşünce ve duyguların söz veya yazı halinde anlatılması sanatı, 9- Bir soru eki.. İradesi güçlü olan, 10- Halka biçiminde mercan adası.. Yapıcılıkta ve badanacılıkta kullanılan beyaz bir madde.

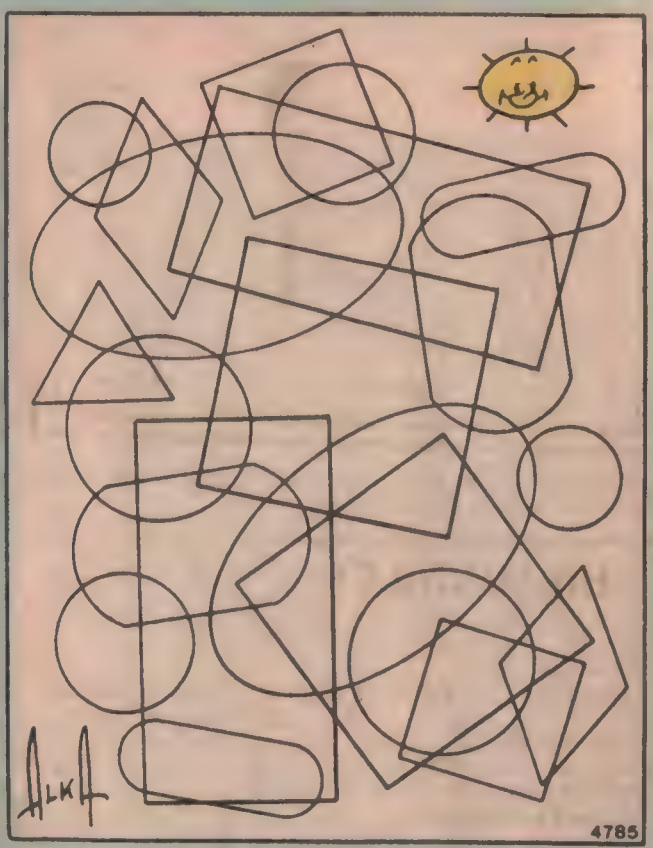

İYİ ARAYIN– Yukardaki geometrik şekillerin biri dışında tümü, çift çizilmiş, acaba tek olarak çizilen şekli bulabilir misiniz?

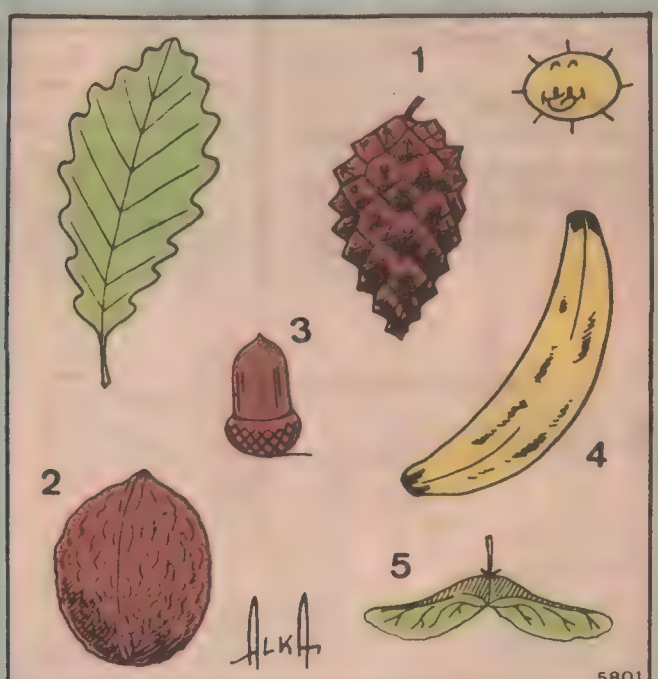

AĞACIN ADI – Yukarda görülen yaprak hangi ağaca aittir ve bu ağacın meyvesi hangisidir? Söyleyebilir misiniz?

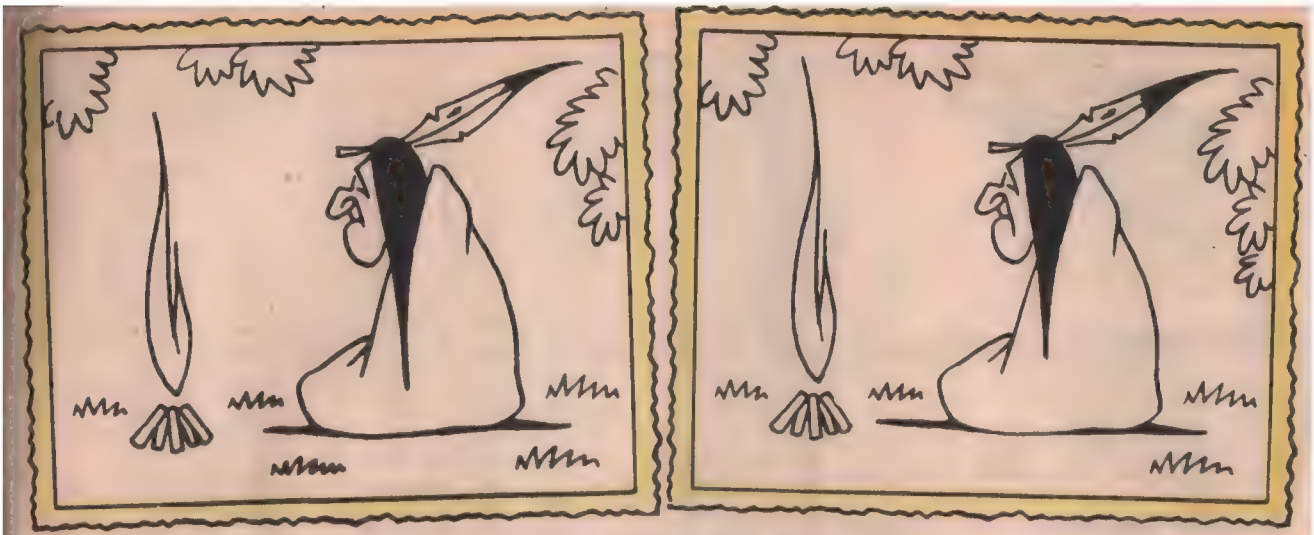

KIZILDERİLİ– Görünüşte bu iki resim aynı, fakat dikkatli incelerseniz iki resim arasında 7 fark olduğunu göreceksiniz. Soldaki resme göre sağdaki resimdeki farkları bulabilir misiniz?

BİLMECELER

Altı tuz
Ortası kız
Üstü yıldız (KIZ KULESİ)

Ocak başında kuyu
Kuyunun içinde suyu
Suyun içinde yılan
Yılanın ağzında mercan
(LAMBA)
LEYLA YILMAZ/Kayseri

Gelir Leyla gider Leyla
Tek ayak üstünde durur Leyla
(KAPI)

Bağırırsan dinler
Susarsan inler (IKNAY)

Üstü pamuk biçilir
Altı çeşme içilir (KOYUN)
MESUT ETTUĞRAL/
Dereli-Giresun

Musluk neden damlar?
(BURNUNU ÇEKEMEDİĞİNDEN)
DENİZ SELVİLİ/İzmir

Hangi yaprak büyümez?
(DEFTER YAPRAĞI)
LEYLA AKTA/
Basınevler-Ankara

Altında dört teker
Üstünde yük çeker (ARABA)

Çıldır çılsız
Baldır kılsız
Başı sarı kız
Bıyıklı hırsız (FARE)

TURAN TOMBUL/
Karadayı Köyü-Bünyan-Kayseri

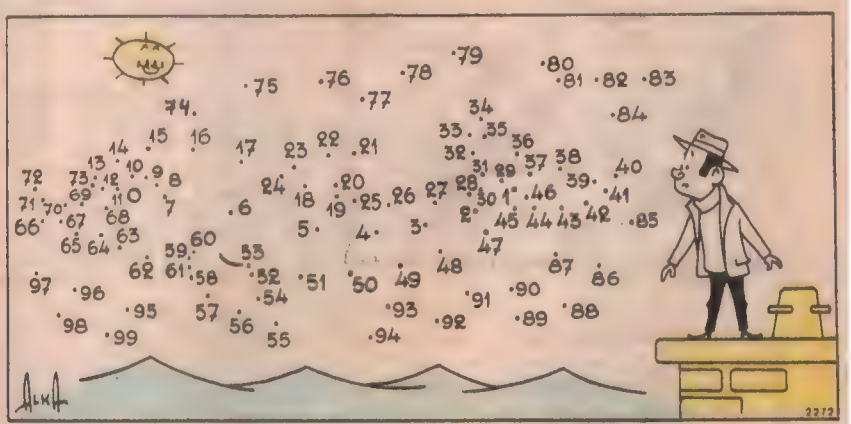

O DA NE?– Deniz kenarında dolaşan bu adam birşeye böyle hayretle bakıyor. Acaba neye? Bunu bulmak için 1'den başlayarak 99 a kadar noktaları birleştirmek gerekiyor.

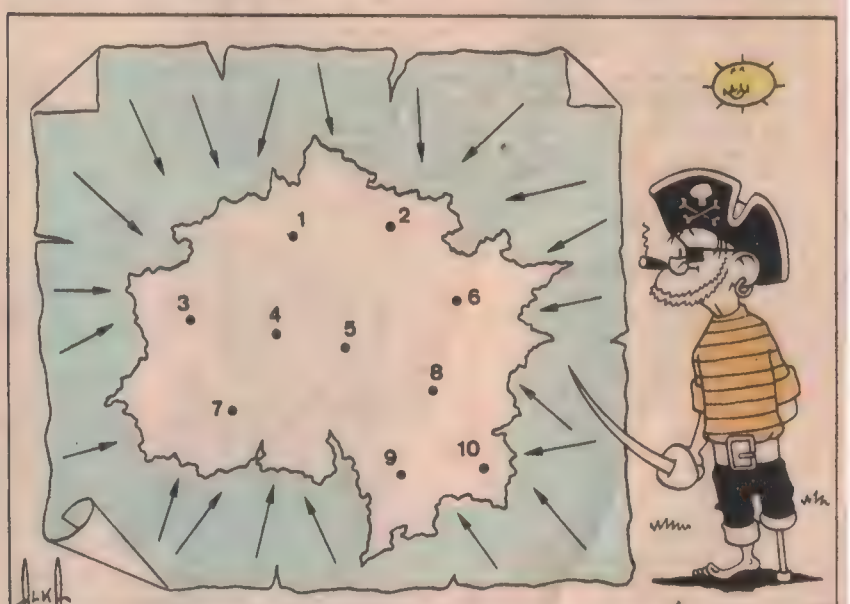

SAKLI HAZİNE– Kızıl korsan hazinesini bu adaya saklamış. Hazinenin saklı olduğu yeri bu harita gösteriyor. Hazineyi bulmak için bir cetvelle okların yönünde bir çizgi çiziniz. Üç çizgi haritadaki 10 noktanın birinin üzerinde birleşecektir. İşte hazinenin yeri.

SİZİN SAYFANIZ

VATAN HASRETİ

Sabah güneş doğarken,
Akşam gün batarken,
Geceleyin uyurken,
Vatanımı anarım.

O güzel kokusunu,
O çeşit çeşit çiçeklerini
O yemyeşil çimenlerini anarım.

Kardeşim! Sen de el sözüne
inanma!
Bırakma vatanını
Bir gün gelir sen de uzak kalırsın
Vatanından, anandan, babandan,
sevdiklerinden.

TÜRKAN TANRIKULU/
Balve-Batı Almanya

CANIM ŞİİR YAZMAK İSTİYOR

Canım şiir yazmak istiyor
Yalnız kalınca,
Doğayı dile getirmek istiyor
O an yalnızca,
Dünyayı göz önüne sermek istiyor
Anlamlı satırlarca,
İnsanları anlatmak istiyor
İyisiyle kötüsüyle,
Uygarlığı belirtmek istiyor
Zararıyla faydasıyla
Canım şiir yazmak istiyor
Olanıyla biteniyle.

ÜLKER KÜLAHLI/Orhaneli-Bursa

BİR ŞARKI

Bir şarkı duyarsan
Derslerden yana
Bir şiir okursan
Hep notla dolu
Ve hüsran olursa
Her sınav sonu
Hatırla hocam
Beni hatırla.

Bir öğrenci görürsen
Boynunu bükmüş
Bir kitap görürsen
Yaprağı dökmüş
Birisine rastlarsan
Derslerden çökmüş
Hatırla hocam
Beni hatırla.

ÖMER FARUK CERİT/Adana

FIKRALAR

CESARET EDEMEZMİŞ

Evin hanımı yeni hizmetçiyi karşısına almış, öğüt veriyordu. Bir ara:

— Adın ne senin?

— Döndü.

— Bu adı sevmedim. Adın Güllü olsun. Bundan sonra seni böyle çağıracağım.

— Ben sizi ne diyerek çağıracağım?

— Sersem!

— Aman efendim, dünyada cesaret edemem.

ÇİĞDEM UÇAR/
Osmaniye-Adana

KEKEME

Bir gün sosyal bilgiler dersinde öğretmen, kekeme ve tembel olan Ali'ye sorar:

— Viyana de bakayım!

Bu sırada kekeme ve tembel olan Ali'nin annesi oğlunun durumunu öğrenmek için sınıftan içeriye girer.

Ali şaşırarak bağırır:

— Viyana...

Öğretmen:

— Aferin oğlum, kekemeliğin düzelmiş.

VEFA ÇELİK/
Bayburt-Gümüşhane

BUNU KAFANA SOK

Çok tembel ve haylaz olan ilkokul 2. sınıf öğrencisi Ahmet'e babası her zaman:

— "Oğlum, çalışmadan sınıfını geçemezsin. Bunu kafana sok da, çalış!" dermiş. Ama Ahmet bu sözleri hiç umursamazmış.

Yine bir pazar günü, babasından ve annesinden bir saatlik oyun izni almış. Fakat üç saat sonra eve gelmiş. Babası çok sinirlenmiş. Elini masanın üzerine vurarak:

— Sana söylüyorum. Şunu kafana sok. Çalışmazsan, böyle çok oyun oynarsan, sınıfını geçemezsin. Tatilin de zehir olur.

Ahmet biraz düşündükten sonra:

— Ama babacığım, bu koca masayı nasıl kafama sokayım?

FİGEN ÇELİK/
Bayburt-Gümüşhane

ANA SÜTÜ

Fen bilgisi dersinde öğretmen öğrenciye sorar:

— Söyle bakalım, ana sütü neden inek ve koyun sütünden daha yararlıdır?

— Önce ana sütü yarayışlıdır, efendim. İkincisi daha ucuzdur. Üçüncüsü de, kedi içer korkusu yoktur.

ŞÜKRİYE GÖZBİL/
Kadıköy-İstanbul

DEĞİRMEN — NESLİHAN KARABEKİR/Amasya

MEKTUP ARKADAŞI

Genel Konularda

SİBEL ÖZLÜK (14)
Hüseyin Kahya Mah.
Turgut Reis Cad.
Ünal Apt. 149
Kırıkkale-Ankara

SALİM GÜRER (12)
Kaya Aldoğan Lisesi 2-D
Kuşadası-Aydın

OSMAN COŞKUN (16)
Hamidiye Mah. Şahinoğlu
Sok. No: 4
Senirkent/Isparta

ADNAN KILIÇLI (16)
Şerefiye Mah. Eski Banka
Sok. No: 53
Van

CENGİZ ŞİMŞEK (11)
Örnek Mah. 4. Sok. No. 5
Üsküdar/İstanbul

DİLEK ATAY (15)
Kangevejen 133
3460 Birkerød
Danimarka

ÖZCAN GÖKDEMİR (15)
Koşuyolu Servet Kaptancı
Sok. Özelmas Apt. No: 2/8
Kadıköy/İstanbul

EMEL NERGİZ (14)
Willemde Zwijgerweg 211
5684 SH Best
Hollanda

AYBEN ÇINAROĞLU (10)
SİNEM ÇINAROĞLU (13)
Binektaşı Sok.
Sinem Apt. 8/6
Kocatepe/Ankara

ALİ ŞAKAYIK (13)
Yenimahalle No: 28
Mumcular
Bodrum/Muğla

SEHER ÇAM (16)
Industriestr. 55
4150 Krefeld 1
Batı Almanya

H. KADRİ GÜNDÜZTEKİN (14)
Cumhuriyet Cad. No: 43
Havran/Balıkesir

FİDAN KARATAŞ (13)
ZÜBEYDE ÇETİN (13)
Dostlar Mah. 91. Sok.
No: 42
Mamak/Ankara

RESSAM EMEL NERGİZ/Best-Hollanda

GÜLAY YALIM (13)
120 Evler Peyami Safa
Cad. No: 1
Karabük/Zonguldak

HÜSEYİN KEFELİOĞLU (15)
Ada Cad. No: 119
Akyazı/Sakarya

MEHMET EMİN ÇELİMLİ (16)
Yeni Mah. PTT Sok. No: 6
Urla/İzmir

HAKAN ERTOP (16)
PTT Lojmanı
Urla/İzmir

ŞEHZADE IŞIK (14)
HALİME IŞIK (16)
İnönü Mah. Çomak Sok.
No: 5
Akyazı/Adapazarı

Kitap, Satranç ve Şiir Konusunda

İLHAN DEDELİOĞLU (14)
Hürriyet Cad. Çizmecioğlu
Apt. No: 390 Kat: 2
Nazilli/Aydın

Pul, Para ve Şiir Konularında

İHSAN DÜZCAN (15)
Yeni Mah. Bayraktar
Sok. No: 12
Akyazı/Sakarya

Pul ve Para Konusunda

TURGAY SAAT (14)
Çimento Fabrikaları
Lojmanları
Lâdik/Samsun

ERCAN KARA[illegible] (15)
Küçükbalıklı Ozan Sok.
No: 7
Bursa

İngilizce Yazışma

MERYEM ERGEN (14)
Sb. Loj. Org. Hakkı
Tunaboylu Apt. Daire 6
Tuzla/İstanbul

Koleksiyon Konusunda

ŞAYLAN ULUSOY (10)
Tirebolu Sok. 4/9
Y. Ayrancı/Ankara

MUHTEREM AKÇAY (150
Tarım Satış Koop. Loj.
Havran/Balıkesir

FADİME GÜLERYÜZ (13)
Yeniyurt Mah. Tevfik Paşa
Cad. No: 3/A
Tokat

Pul Konusunda

MAKBULE ÖZCAN (11)
Yıldırım Mah. Kemal Paşa
Sok. No: 1
Bayrampaşa/İstanbul

YANITLAR

GENEL YETENEK TESTLERİ

1/C, 2/B, 3/A, 4/D, 5/D, 6/B, 7/B, 8/A, 9/C, 10/C, 11/D, 12/C, 13/C, 14/D, 15/B, 16/B 17/D, 18/D, 19/A, 20/A.

DENEKTAŞI

1. Ton balığı, 2. Anton Çehov, 3. Artvin - Van, 4. Salihli, 5- Barsama, 6. 1817, 7. İzmir, 8. Judo - Tekvando - Kung-fu, 9. Aganta, 10. Manisa.

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1-Tirit, sema, 2-esericedit, 3-mi, akide, 4-ilân, sebil, 5-zil, zifir, 6-kilim, yak, 7-yay, vadi, 8-Ege, aç, ter, 9-fa, anaç, le, 10-erik, piliç.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1-Temiz, kefe, 2-isilik, gar, 3-re, Aliye, 4-İran, la, ak, 5-tik, ziyan, 6-cisim, çap, 7-sedef, çi, 8-edebiyat, 9-mi, iradeli, 10-atol, kireç.

İYİ ARAYIN

Üçgen

AĞACIN ADI

Meşe, meyvesi 3 No.

KIZILDERİLİ

1. Alev daha büyük, 2. Tüyünün siyahı daha büyük, 3. Yüzündeki çizgi daha uzun, 4. Saçı daha kısa, 5. Gölgesi ön tarafta daha uzun, 6. Sağda yapraklar daha çok, 7- Dizinin dibinde ot yok.

O DA NE?

Adamın bir yunusbalığına baktığını buldunuz değil mi?

SAKLI HAZİNE

Kızıl korsanın hazinesi 9 No.lu noktada saklı imiş.

Dünyanın En Dürüst, Örnek ve Centilmen Sporcusu Türkiye'de

NURHAN AYDIN

Dünyanın en dürüst, örnek ve centilmen sporcusu Türkiye'de.

Acı ve tatlı anılarıyla geride bırakmakta olduğumuz 1984 yılında İsmet Karababa'nın uluslararası "Fair-Play" ödülünü kazanması sporda yılın en büyük sevinç kaynağı oldu.

Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Konseyi, Uluslararası Olimpiyat Komitesi ve UNESCO'nun işbirliği ile düzenlenen "Fair-Play" ödülünü bu yıl Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından 1982 yılının örnek sporcusu seçilen İsmet Karababa kazandı.

Ülkemizde ilk kez 1981 yılında uygulamasına geçilen örnek sporcu seçiminin birincisini 1968 İzmir doğumlu, işitme ve konuşma yeteneğinden yoksun Varol Hepağuşlar kazanmıştı. Sağır ve dilsiz optimistçimiz, 1981 Balkan Yelken Şampiyonasında birinci olarak bitireceği yarışmayı kaybetmesi pahasına, yanlış ve yarışma dışı yöne giden Yunanlı rakibini, işaretlerle rotasına sokmuş, kendisi on birinci rakibi de on ikinci olmuştu.

1982 yılının örnek sporcusu İsmet Karababa, Konya'nın Yarma bucağında doğmuş, 24 yaşında ve amatör bir futbolcu. Karababa'nın örnek sporculuğunun öyküsü de şöyle:

İsmet Karababa'nın kalesini koruduğu Derbentspor, Konya Amatör Birinci Ligi'nde Çumraspor ile kümede kalma maçı oynamaktadır. Yenilen takım ikinci lige düşecektir. Böylesine kritik maçta Çumrasporlu futbolculardan birinin sert bir şutunda top kaleci İsmet'in ellerinde kalır. Ancak top gol çizgisini geçmiş, ama hakem olayı kesin bir şekilde görememiştir. Çumrasporlular "gol" Derbentsporlular "değil" diye çekişirken, hakemin yanına gelen Karababa, takımının küme düşeceğini bile bile, "Atılan topu ben kale çizgisini geçtikten 30 santim sonra tuttum ve üzerine yattım. Atılan geçerli bir goldü," der.

Şimdi yine aynı takımın kalesini koruyan bu genç sporcu, Paris'te düzenlenen bir törende ödülünü alırken, kendisini kutlayanlara, "Aynı olay yüz kere de olsa gözümü kırpmadan doğruyu söylerim," diyordu.

İsmet Karababa, Fair-Play kupasını Suat Erler'den alırken.

FAIR PLAY NEDİR?

Fair-Play, sporda örnek sporculuğun, dürüstlüğün ve centilmenliğin ödülüdür.
Bu ödülü alabilmek için sporcunun, tüm arkadaşlarına örnek olacak bir kişiliğe sahip olmasının yanısıra dürüstlük içinde hareket etmesi, rakiplerine sevgi ve saygı gösterecek bir centilmenlik içinde bulunması gerekmektedir.

ÖMER ALİ ERİKÇİ'YE DE TEŞEKKÜR MEKTUBU

Aynı Uluslararası Ödül Komitesi, 1983 yılının örnek sporcusu milli bisikletçi Ömer Ali Erikçi'ye de bir teşekkür mektubu gönderdi. Ömer Ali Erikçi 14. Uluslararası Akdeniz Bisiklet Turunun üçüncü etabında hareket ve solunum sistemlerinin güçsüz kalması nedeniyle yarışı terk etmek zorunda kalmıştı. Bu sırada vitesi kırılan Yunanlı bir bisikletçinin yarışa devam edemeyeceğini gören Erikçi, kendi bisikletini rakibine vererek etabı tamamlamasını sağlamıştı.

Ulvi Yenal, Ömer Ali Erikçi'ye kupasını verirken.

Zehra ablam ve BEN

KİRAZ ÇEKİRDEKLERİ

Hâle Kuntay

Zehra ablam da benim gibi kiraz yemesini çok seviyor. Annem kaç kilo kiraz alırsa alsın, ikimiz başına geçip sonuna kadar yi-

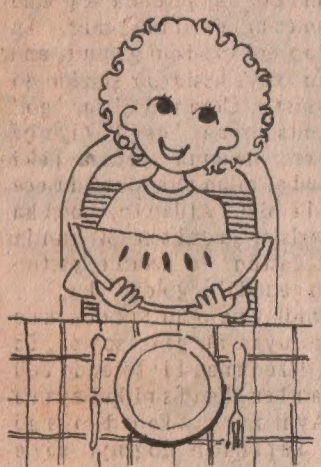

yip bitiriyoruz. Yazlıktaki evimizin balkonunda oturmuş gene bol bol kiraz yiyorduk. Annem mutfaktaydı. Zehra ablam ağzındaki kirazların çekirdeklerini tabağa koyacağına, balkondan bahçeye tükürüyordu. Ben de denemek istedim, beceremedim ve çekirdekler hep balkonun içine düştü ve annem geldi.

-"Bunlar ne?" diye bağırdı yerdeki çekirdeklere bakıp. "Bu ne pislik? Ben hiç oturmayacak mıyım?" Hep peşinizden evi mi temizleyeceğim?"

-"Fehmi tükürdü," dedi Zehra ablam.

-"Anne Zehra ablam da tükürdü," diye bastım yaygarayı. "Hep beni azarlıyorsunuz, Zehra ablam başladı önce."

-"Gerçeği söylemiyorsun Fehmi," dedi Zehra ablam. "Ben bir tane bile kiraz çekirdeği balkona tükürmedim."

-"Demek ki bu pisliği sen yaptın?" diyerek annem bana baktı.

Çok ağlarsam azarlanmayacağımı bildiğimden, ağlar gibi yapıyordum. Gözlerimden yaş akmadığını gören annem, numara yaptığımı anladı ve:

-"Yerdekileri sen toplayacaksın Fehmi," dedi.

-"Öyleyse bahçedekileri de Zehra ablam toplasın!" dedim ben de.

Ben balkona tükürdümse, o da bahçeye tükürmüştü.

-"Ben senin gibi pislik yapmadım ki," dedi Zehra ablam. "Ben kiraz çekirdeklerini bahçeye attım, çünkü her bir çekirdeğin yerine gelecek yaza bir kiraz ağacı çıkacak da ondan."

Ne akıllıydı şu benim Zehra ablam.

-"Anne, dedikleri doğru mu?" diye sordum. "Gerçekten her bir çekirdeğin yerine bir kiraz ağacı mı çıkacak?"

-"Hepsinden bir ağaç çıkmaz ama bakarsın bazıları tutar ve balkonumuzun önünde kiraz ağacı büyür ve kırmızı kırmızı meyve verir," diye yanıtladı annem ve Zehra ablamın saçlarını okşadı.

Akşam yemeğinde sofraya karpuz gelince, ben de cici çocuk olmak istediğimden karpuz çekirdeklerini ağzımda biriktirdim ve balkonun parmaklığından sarkarak hepsini birden bahçeye tükürdüm.

-"Ne oluyor?" diye babam bağırdı. "Bu ne pislik?"

-"Karpuz ağacı..." diyecek oldum.

Zehra ablam bastı kahkahayı.

-"Ne karpuz ağacı?" diye babam sordu. "Hiç karpuz ağacı olur mu?"

-"Her bir çekirdeğin yerinden bir karpuz ağacı çıkacak gelecek yaza," dedim.

Saçlarımı okşayacaklarına annem de babam da çok kızdılar sofrada pislik yaptım diye.

Ama gelecek yaza karpuz ağaçları balkonun önünde büyürse, üzerinde kocaman kocaman karpuzlar sallanırsa, o zaman beni boş yere azarladıklarını anlayacaklar işte.

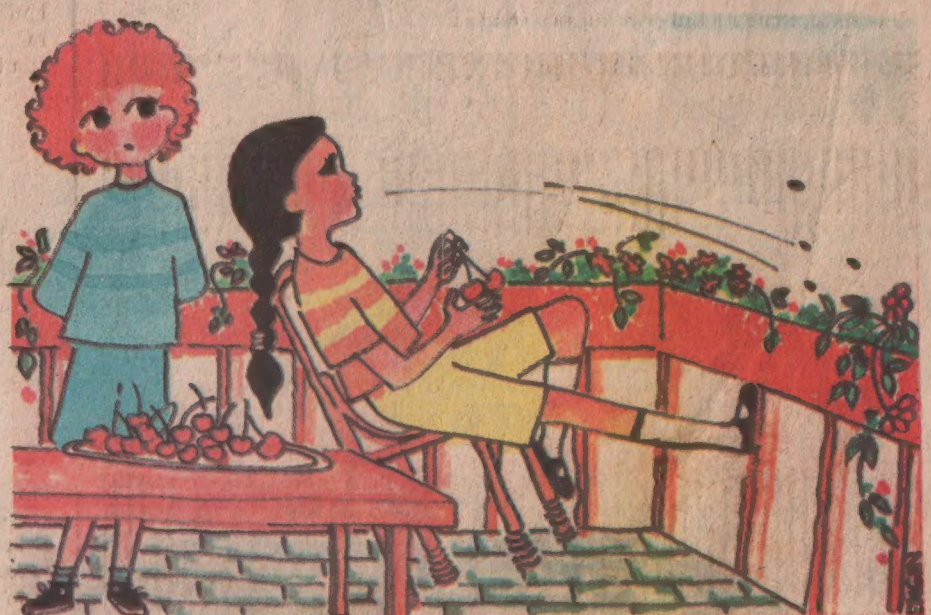

ELİF

melike SÖNMEZ
ismail GÜLGEÇ